

STRAŽA

Insicrafi ali ornatke
se računajo po 40 va
od 6 redne petivare: pri
večkratnih oznakah velja
popust.
„Straža“ izhaja v pen-
dolek in petek popoldne.
Recepti se ne vračajo.

Prejatelje in upravitelje: Maribor
Beroška ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Kdo je kriv?!

(Odgovor poslanec dr. V. Kukovcu.)

V 46. številki celjske „Nove Dobe“ z dne 10. t. m. priobčuje dr. Kukovec članek pod gornjim naslovom, ki tako strupeno napada našo stranko in zlasti naš list, da ne moremo teh očitkov mirno prebaviti. Naša čast zahteva, da odgovorimo na njegov članek. Dobro se zavedamo dejstva, da so vse slovenske stranke sklenile „premirje“, zato tudi naša izjava ne zadenejo JDS stranke kot take, temveč so edino stvarni odgovor dr. Kukovcu.

Dr. K. je zapisal v svojem članku več tako belastihi neresnic, da jih gotovo niti on sam ne verjame. Tako n. pr. pravi: „... nismo z zadostno odločnostjo nastopili zoper nasprotnike državne misli v trogih slovenske ljudske stranke.“ Škoda, da dr. K. ni po vrsti našel vse nasprotnike državne misli, ki so pristaši naše stranke. Zakaj n. pr. ni našel škola dr. Jegliča, ali elasti dr. Kreka in dr. Korošca, ki sta zadnja leta pustila čelo za stranko koroško popolnoma v nemar in sta se posvetila namo la za ustvaritev naše države in poglobitev naše državne misli v našem ljudstvu. Naše organizacije d. Marijinih družb, mladinskih zvez, Orlov, izobraževalnih društev do političnih organizacij, — vse je tremelo zadnja leta samo za enim idealom: državni vobodnih Jugoslovancov. Pred vsem so bili ravno naš pristaši in somišljenice, ki so šle od hiše do hiše ter so pobirale podpise za jugoslovansko deklaracijo. Posrečilo se nam je, da smo vcepili v široke naše ljudstva veliko misel za naše osvoboditve. Na prižnicah, na shodih in na veselicah, povod go naši ljudje govorili Slovencem in Slovenkam naši osvoboditvi. In vse to smatra dr. K. za delo, ki je bilo „nasprotno državni misli.“

Glavni „Slager“ pa je dr. K. iztuhlal v teh-le avkih: „Kako nemogoče demagoško stališče so ti rogi zavzemali, je najsijajnejši dokaz mariborska „Straža“, ki je nedavno prinesla celo poziv, naj se ljudstvo upre plačevanju krivičnih davkov. Ker vsakdo rad verjame, da je njegovi predpisani davek krivičen, izprevidi se satan-ko delo te stranke zoper državno o-lasť (tako j v polni meri. Na ti višini je vse i večina vsega delovanja celo odločilnih krogov te ranke in kljub temu ima stranka najodličnejšega stopnika v predsedstvu ministrskega sveta in na lu deželne vlade v Ljubljani.“

A napad se mu je ponesrečil. Že v zadnji šte-ki je priobčilo naše uredništvo javno vprašanje

dr. Kukovcu. Vsi naši čitatelji nam bodo pritrdili, da je dr. K. trdil, da smo pozivali ljudstvo, naj se upre plačevanju krivičnih davkov, po stari navadi popolnoma iz trte izvil. Rabili bi tukaj lahko ostrejši izraz, pa mi nočemo biti tako nelojalni. Ni se nam treba braniti, ne opravičevati, kajti kdor misli trezno in ne govori iz njega samo strankarska strast, nam mora priznati, da so se naš listi in naši voditelji borili ves čas vojne in posebno po razsulu Avstrije s čistim narodnim ščitom za veličino in moč naše nove državnosti in za pravice ljudstva. Kakor pod starim režimom nismo trpeli, da bi ljudstvo trpelo krivico, tako bomo tudi v Jugoslaviji, ne glede na levo in desno, pobijali vse one izraske naše uprave, ki škodujejo ljudskim koristim in ki izpodkopujejo tla naši državnosti. In če se je našim ubogim ljudem v obmejnih krajih v najbolj kritični dobi, ko so Nemci razpredli silno agitacijo proti Jugoslaviji, predpisovalo neprimerno visoko dohodnino, pridobnino in davek na vojne dobičke, in če so nam od vseh strani prihajale pritožbe in prošnje za pomoč, nam pač tudi noben dr. Kukovec ne bi mogel prepovedati, če se zavzamemo za svoje ljudstvo. Celo malim kočarjem z 1 ali 2 oralo-ma zemljišča se je predpisalo po 100 K in še višje aneske kot dohodninski davek. Ne bomo naštevati tu vseh drastičnih slučajev, kako se je na podlagi zastarelih podatkov, ki so jih zbrali nemški uradniki in njih brezvestni špicelini, z davčnim vijakom pritisnilo na naše ljudstvo. Povdarjamo samo, da so se zastopniki vseh slovenskih strank pri sestanku na mariborskem okrajnem glavarstvu zedinili v tem, da se pošljeja v Ljubljano posebna delegata, ki naj izposlujeta pri deželni vladi preklic pretiranih davčnih predpisov, oziroma, da se začasno ukine predpisovanje dohodnine, kar je vlada poslancem tudi obljubila.

Da bo pa dr. Kukovec poučen, kako se glasi po njem inkriminirani članek v „Straži“, citiramo tu dotični članek „Straže“ št. 28: „Vlada se je prepričala, da so odstavljene nemški in nemčurski uradniki naložili kmetom naravnost neverjetno visoke davke, zato je zdaj odredila, da se mora vršiti nova cenitev in se vsa doseđanja osebno-dohodninska obdajba razveljavi. Kdor je torej že dobil plačilni nalog, pa še davka ni plačal, naj dotični plačilni nalog shrani, a plačati ni treba. Pač pa zahtevamo, kar smo povdarjali že v zadnji „Straži“, da se morajo cenilne komisije, kjer se še to doseđaj ni zgodilo nemudoma preurediti.“ To je pisala „Straža“ in nič drugače in to je pisala z ozirom na obljub

bo deželne vlade, da bo razveljavila predpisani dohodninski davek. Ako vlada svoje obljube ni izpolnila, pa nas ne zadene nobena krivda.

V sklepnem odstavku piše dr. K.: „Ta stranka (JDS) je tudi ona, ki se danes ljubimkuje z republikanstvom, ko je večina naroda že drugače odločila, in ki se brati s socialisti za doseg gnilave avtonomije, ki bi cepila skupni narod, da dela otežkoče stvarni konsolidaciji države. To moralo je razumelo, kakor je videti, v tem smislu tudi demoralizirano moštvo na koroški fronti. Glasen memento je ta dogodek, da mora biti naša politika drugačna ali smo pa zaigrali pravico, da se nas spoštuje.“

Kako naša stranka „ljubimkuje“ z republikanstvom, t. j. s socialisti, se je pokazalo na shodih S. K. Z. v Radvanju, na socialističnih shodih v trgu Lemberg in v St. Juriju ob južni žel. Da bi se naši pristaši bili kedaj družili s socialisti proti sedanji obliki države, je nesramna laž.

Toliko v našo obrambo. Časi so prerensni, da bi uničevali svoje moči v medsebojnem blatenju in obrekovanju, zato imamo še danes potrpljenje z dr. Kukovcem, ki bi za svoj nesramen članek zaslužil še drugačen odgovor. A prepričani smo, da ga bo njegova lastna stranka — toliko lojalnosti ji prisojamo — poklicala na odgovor.

grozodejstva na Koroškem.

Bogata je zgodovina besnenja nemških čet v Belgiji, Franciji in v Srbiji, toda za temi prav nič ne zaostajajo zverinstva, katera so nganjale nemške tolpe nad našim ubogim koroškim slovenskim prebivalstvom. Namen koroških nemških divjakov je bil, zatreti z ognjem in mečem slovenski živeli na Koroškem in si na ta način zagotoviti posest slovenske koroške zemlje. Da naš narod vsaj deloma pride do prepričanja, da so zlasti koroški Nemci prava krvoločna zverina v človeški podobi, ki glede krutosti, krvoločnosti in pobesnelosti nadkriluje še celo turška grozodejstva, podajamo tukaj nekoliko slik nemškega grozodejstva.

V Spital na Koroško so pritirali na tisoče slovenskih kmetov, žen in otrok, kjer so jih zaprli v neko ograjo, kjer jih je ostudna nemška svojati ne-prestano psovala in jim žugala s smrtjo in zahtevala, da se jih polije z bencinom in sežge. V Podrožici so nemški vojniki nekega v bojih padlega nemškega vojaka grozno razmesarili, mu odrezali nos in ušesa, mu razparali trebuh, truplo nabili na zid — nemško ljudstvo pa vabili, da pride gledat, kakšna grozodejstva vprizarjajo jugoslovanski vojniki. V Ce-

LISTEK.

Siromak Martin.

Napisal Matko Krevh.

Nekoč sem bral zgodbo o dvornem norec. Bil m pa do dna srca prepričan, da bo zgodba sme- Pa je bilo drugače. Dvorni norec je bil nesre- en, ker je imel srce. In to srce je bilo vzrok nje- vega velikega trpljenja, njegovih solz.

Res, presenetila me je tista zgodba in nisem si ogel razložiti, kako more človek — norec po stanu po sodbi ljudi — imeti srce in ž njim čutiti zani- vanje in preziranje in tudi sramoto. Sedaj pa mi jasno. Prepričan sem, da je zgodba o siromaku artinu enaka zgodbi dvornega norca.

Martin je bil hlapec pri kmetu Mraku že de- to leto. Služil je udano in zvesto kakor stroj. Ra- li so ga vsepovsod in nikdar ga niso vprašali, če i je to ali ono delo pretežavno. Hlapec je bil Mar- in hlapec mora ubogati po leti in po zimi, zdrav bolan — v resnici kakor stroj. Blagor hlapcu, ki zdrav; veliko bolj blagor onemu, ki zna potrpeti skrajnosti.

Martin je bil zdrav in potrpežljiv in morda bi v tem enoličnem hlapčevskem življenju tudi sre- a, ko bi ne imel srca. Ali kdo pa vpraša po sre- a, kaj ljubezen in dobroto, hvaležnost in priznanje, ma služabnike — kdo? Služabnik naj je stroj are volje, brez srca.

Martin je bil v resnici nesrečen, ker je imel srce čuteče in hrepeneče po ljubezni in dobroti, po hvaležni besedi in prijaznem pogledu.

In še eno čudno lastnost je imel hlapec Mar- tin: bil je šaljiv v svojem govorjenju in kratkočasen v družbi. V družbi? Seveda, med hlapci in čimnarji, na polju, na travniku, vsepovsod, kjer so si zaželeli smeha in dobre volje.

„Martin, povej nam katero, da se bomo smeja- li!“ Martin je ubogal, ker tako je bil navajen. „Ali gorje mu, če jih je preslišal!“

„Mevža najeta, človek dolgočasni, kislica“, ta- ko so ga zmerjali in zasmehovali. Martin pa je vz- dihnul, potegnil z rokavom preko čela, kakor bi ho- tel zabrisati vsako pametno misel. V srečju je še ču- til bridkost, obraz ba se mu je že raztegnil v smeš- ne poteze in povedal je nekaj šaljivega. Bil je hla- pec in moral je služiti.

Napajal je živino pri studencu. Pridružil se mu je sosedov hlapec Lojze, tisti dolgočasni človek, ki se niti smejeti ni znal, kakor se spodobi.

Molčala sta nekaj časa oba.

Prvi izpregovori Lojze ter pravi:

„Martin, kaj te je brenilo, da se držiš kakor lesnika? Povej katero šaljivo!“

„Ni me volja; drugokrat morda“, odgovoril je Martin na kratko.

„Drugokrat — ne — ravno zdaj hočem slišati kaj veselega.“

„Pusti me, slabe volje sem!“

„Ti — slabe volje? Nemogoče!“

„Zakaj bi ne bilo mogoče? Ali nisem človek, kot vsak drugi?“

„Človek si res in šaljivec povrh; šaljivec pa je vedno židane volje.“

„Govoriš, ker me ne razumeš.“

Lojze je razprl oči in se začudil:

„Pri moji veri, da te poznam: Mrakov Martin si, in hlapec kakor jaz.“

Smejal bi se bil Martin tem besedam, ko bi njegova bridkost ne bila tako grenka.

„Poznaš me, Lojze“, odgovoril mu je, „ali raz- umeš me ne.“

Lojze se je še bolj začudil.

„Da bi te ne poznal? Sedem let služim že pri Grmovcu in ti devet pri Mraku. Če te poznam, te tu- di razumem.“

Martin je uprl oči v Lojza in dejal:

„Če bi bil jaz v tvoji koži, bil bi zares prav srečen.“

„In jaz tudi, če bi bil v tvoji“, odrezal se je Lojze; spomnil se je Martinovih šal.

„Znabiti!“

Martin je stopil za živino, ki je silila domov.

„Znabiti“, je ponavljal polglasno, „pa brez ti- stega, kar me tolikokrat muči in mi povzroča žalost in zapuščenost. Pravijo, da čuti človek s srcem ve- selje in žalost, dobroto in krivico. Ali nosim tudi jaz v prsih tako srce?“

Martin je spoznal, da nosi v prsih srce, pa ne tako, kakor sosedov Lojze ali kdo drugi; spoznal je, da je njegovo srce posebne vrste, nežno kakor otrok, ki ga zaskeli najrahlejši udarec. In Martin je tudi spoznal, da bi bil brez tega srca srečen, prav sre- čen, kakor sosedov Lojze in še mnogo drugih.

lovci so Nemci javno razstavili odrezane človeške nosove in ušesa, iztaknjene oči, odsekane roke in noge ter lagali gledalcem, češ, tako delajo jugoslovanski vojaki. S tem satansko zlobnim početjem so ustvarili na umeten način med nemškim prebivaštvom veliko razburjenje in brezmejno sovraštvo zoper jugoslovane in razpalili v nemškem ljudstvu strast po maščevanju. Ni torej čudno, če so na naše vojake streljale še celo ženske in jih polivale s kropom. — Gorje slovenskemu duhovniku, ako pride živ v pest nemškimi divjakom, čaka ga mukepolna smrt. V Spitalu so nemške tolpe strahovito mučile tri slovenske duhovnike in jih nato obesile. Toda nemška surovina ne prizanaša še celo slovenskim ženam, dekletom in otrokom. Žene in dekleta oskrunjuje, jih pretepa, o in jim dajo le toliko jesti, da ostanejo pri življenju. Vse kar je slovenskega, tirajo v zapore, pot v te zapore je pa za naše koroške brate in sestre prava trnjeva pot in njihovo trpljenje tem hujše, ker si še niti za trenutek niso svesti življenja. Neka nemška surovina je župnika Fugerja tako pretepla, da je 6. maja izdihnil v celovski bolnišnici; ne da bi bil prišel k zavesti.

V Maribor so pripeljali slovenskega ranjenca, ki je dobil strel v trebuh. Na tleh ležečega in težko sopečega je nemški vojak dvakrat zabodel z bajoneto. Ob cestah pri Velikovem so obesili na drevesa na desetine slovenskih mož in mladeničev, kjer jih puste viseti. Dne 7. maja so nemške tolpe prignale samo skozi Vrbo nad 1600 oseb, moških, ženskih in otrok ter jih tirale v zapore. Pretresljiv je bil pogled na te žrtve nemškega zverinstva. V Črni so opijanjeni nemški vojaki našli pod cerkveno streho star in neporaben mašni plašč, v katerega se je oblekel nek nemški podčastnik in v njem plesal pred župniščem v veselje in zabavo nemškega podivjanega prebivalstva. Da se pokažejo ti koroški nemški boljševiki v pravi luči, so napravili stranišče na cerkvenem pokopališču v Črni.

Nemške tolpe so požgale na stotine slovenskih domov, vasi in naselbin, oropale prebivalstvo, odgnale živino in ljudi in naši najlepši slovenski deli Koroške so ena sama razvalina, njih prebivalstvo je pa deloma zbežalo, deloma je bilo pobito, deloma pa odgnano v nemški del Koroške.

Toda tolažimo se, kajti Bog je pravičen. Kakor je ohola Nemčija za svoja grozodejstva že prejela zaslužen plačilo v obliki silno trdih, naravnost uničujočih mirovnih pogojev, katere je prejela od entitinskih držav, tako smemo biti trdno prepričani, da bo tudi Nemška Avstrija prejela zaslužen kazen, kateri ne bo utekla. V Parizu ji že spletajo bič, ki bo silno pel po ramah nemških okrutnežev, našemu slovenskemu Korotanu pa bo, kakor smo trdno prepričani, v najkrajši dobi zasijalo solnce zlate svobode v naši mili Jugoslaviji.

Zvišanje cen na južni železnici.

Interpelacija narodnega poslanika dr. Hohnjača in dr. Lovro Pogačnika in tovarišev na ministra sabiračaja zavoljo povišanja tarife na južni železnici.

Železnične tarife so se dvigale vedno višje in višje, čim dalje je trajala vojna. Južna železnica je tarife za osebni in prtljažni promet dne 1. februarja 1917 zvišala za 30%, dne 15. januarja 1918 za 50%. Za brzovozni in tovorni promet so se tarifni postavki dne 1. februarja 1917 zvišali za 25–30%, dne 1. januarja 1918 pa za brzovozno blago, tovorno blago po klasifikaciji I. razreda in zaporno blago za 50%; drugi blagovni tarifi so dobili takozvano naklado za obratne stroške, ki je odpadla s 1. novembrom 1918; vsi tarifi so se zvišali za 70%, premog pa le samo za 40%.

Vse te povišbe so se utemeljevale z preveliko draginjo in z rastočimi stroški, povzročenimi vsled vojne. Občinstvo je pričakovalo, da bo s koncem te vojne tudi konec izrednemu poviševanju voznih cen za prevoz oseb, prtljage in blaga. Pa se je bridko varalo. Največje povišanje je prišlo pol leta po končani vojni.

Uprava južne železnice je namreč, kakor je objavila v „Uradnem listu“ deželne vlade za Slovenijo dne 14. aprila 1919, z odobrenjem ministarstva sa-

Martin je bil male, široke postave. Obraza je bil navidez vsakdanjega; pa kdor mu je pogledal v oči, se je nehote zganil, kajti izraz Martinovih oči ni bil vsakdanji, hlapčevski, temveč globok, kot odsev skrivnostne duše.

Martin ni bil domačin; njegova zibelka je tekla v revni koči onkraj šentantonskih bregov. Moral je zapustiti rojstno kočo, ker tako mu je bilo odločeno, ter se podati v svet za kruhom, četudi s krvavečim sream.

Tistega dne, ko se je poslavljajal od doma in od matere, se je Martin posebno dobro spominjal. Ni jokalo, le težko mu je bilo in najraje bi se bil oklenil matere krog vratu ter zaprosil: „Mamica, naj ostane pri vas!“

Mamica pa je bila revna in revni so bili njegovi bratje in sestre, zato je moral v svet — sam — ne sam — mamica ga je izročila angelu varihu.

Martin je prišel k kmetu Mraku najpoprej za pastirja. Pastirska služba ni da bi rekel težavna. Veliko je pastirjev na svetu, o pastirskem stanu celo pišejo in pojejo, da je najlepši, najbrezskrbnejši stan med vsemi stanovi.

In Martin je bil pastir. Pravi čudež pa bi bil, ako bi kdo povprašal revnega pastirja:

„Ti, pastirče, ali si zadovoljen, kako ti gre?“
Kaj bi storil Martin v takim slučaju? Nasmešnil bi se in prikal, in vsi bi bili prepričani, da ni

obračaja (broj 2593 iz leta 1919, z veljavnostjo z dne 18. aprila 1919 dalje do preklica, oziroma do izvedbe po tarifi, na svojih progah v območju kraljestva SHS pristojbine za prevažanje oseb, psov, prtljage, ekspresnega blaga in časnikov v zavrtkih, cene peronskih listov in posebnih vlakov povišala za 200%. To povišanje se nanaša glede osebnega prometa na tarife po stanju z dne 15. januarja 1918, glede prtljažnega prometa na tarife po stanju z dne 15. februarja 1918.

Na vsa ta navedena zvišanja je 200%no zopetno zvišanje naravnost nečuvno, ker najobčutnejše obremenjuje kmečki, delavski in obrtni stan ter povečuje že itak neznosno visoke cene živil in drugega blaga. Vrh tega je nevarnost, da se osebni in blagovni promet omeji pod skrajno mejo potrebnosti ter tako škodujejo ne samo zasebni interesi, marveč tudi splošno narodno gospodarstvo.

Tega poviška južna železnica nikakor ne more opravičiti s tem, da je povišala plače svojim uslužbencem, ker to povišanje ni v nobenem razmerju z 200%nim povišanjem tarife. Ministarstvo sabiračaja je bilo dolžno varovati koristi ljudstva pri odobritvi nove tarife. Opozorjamo pri tem g. ministra na dejstvo, da se je južna železnica na ozemlju N. Avstrije istočasno zadovoljila s sledečim povišanjem voznih cen: I. razred za 100%, II. razred za 66%, III. razred za 50%.

Ta neenakost v povišanju služi destruktivnim elementom ob meji za rovarjenje zoper našo državo, češ, da ista manj varuje gospodarske interese svojih državljanov nego sosedna nemška država.

Podpisani torej vprašajo:

1. Iz katerih razlogov je ministarstvo sabiračaja odobrilo gori navedeno pretirano povišanje vozne tarife na južni železnici?

2. Zakaj ni ministarstvo v tej stvari prej stopilo z zastopniki naroda v stik?

3. Ali je gospod minister voljan takoj preklicati odobrenje pretiranega poviška zlasti za 3. razred in za blagovni promet?

Beograd, dne 9. maja 1919.

Zbesnelo avstrijsko nemštvo za časa vojske.

V knjigi „Ostmark“ katero je izdal na Dunaju leta 1917 dr. Lothar von Wimmer, čitamo na strani 13 te-le besede: „(Avstrijska) monarhija se nam predstavlja v svoji skučnosti in v vsakem posameznem delu kot varstvo in bramba Nemčije. (Avstrija) je postala izven Nemčije v nemškem interesu delujoča velesila.“

To so jasne besede in resnico teh besedij smo čutili avstrijski Slovani bolj od leta do leta in sicer na železnici, v uradih in v šoli. V začetku svetovne vojne, meseca avgusta leta 1914, je pa nemški furor kar pobesnel in hotel je vse uničiti, kar je v Avstriji slovansko mislilo in čutilo. In temu furoru, temu nasilju smo se morali ukloniti, kateri smo ostali doma in vojaki, kateri so morali iti v vojno bojevat se štiri leta za nemško svetovno gospodstvo in nadvlado.

In Italijani, kateri imajo zasedene lepe kraje naše domovine in jih hočejo tudi trajno obdržati, navajajo zdaj to kot nekaj opravičevalen razlog, češ, saj ste se južni Slovani borili do zadnjega za Nemško Avstrijo, zato imamo mi pravico do te zemlje. — Seveda Italijani lahko to trdijo, ker ne poznajo razmer, kakoršne so bile med vojno v zaledju in zunaj na fronti.

Spomnimo se leta 1914! Naši možje, naši dobri fantje so odšli pojoč in ukačoč na vojno zoper lastne brate, Srbe in Ruse; šli so na vojno za zmago ohollega nemštva, katero nas je zatiralo celo tisočletje. Srce nam je takrat krvavelo. Kolikokrat nismo mogli spat vsled skrbi za naše dobro ljudstvo. Toda razodeti svojih nazorov si nismo upali. In prav smo tu imeli, ker kakor hitro so odšli na vojno možje in fantje, je zabesnel nemški furor.

Nemci, nemški krčmarji in trgovci po naših mestih so nahuškali naše ljudstvo na Srbe; pa tudi na našo inteligenco, češ, da s Srbi drži. Obenem je od vsenemštva prepojena politična oblast posegla vmes in naša inteligenca: duhovniki, učitelji, trgovci itd., pač vsi, ki so vsaj malo slovansko mislili in

srečnejšega in zadovoljnejšega človeka pod solncem, kakor je pastir Martin.

Martin se je sčasoma privadil tujih ljudi. Na pašniku se je seznanil s sosednimi pastirji. Pogosto so se menili o tem in onem, a največ o svojem bor-nem domu, kajti večina izmed njih je bila od revnih staršev.

Včasih so se zamislili v otroško dobo in le pri-tajeno pripovedovali o očetu, o mami, o brateh in sestrah, ki so še ostali doma. In revni pastirčki so si postali prijatelji — pa brez šale: teh let se je naš Martin kaj rad spominjal.

Polagoma so se razhajali. Ta se je šel učiti ro-kodelstva, drugi je menjal gospodarja, tretji se je vr-nil domov. Martin pa je ostal pri Mraku ter postal iz pastirja hlapec.

Zadovoljni so bili z njim, zakaj pa ne! Svoje hlapčevske dolžnosti je izpolnjeval natanko, kot pravi hlapec, in šale je tupatam zbijal na veselje vseh, ki so ga poslušali. In tak hlapec je v ponos in ve-selje vsakemu pravemu gospodarju.

Martin je bil zadovoljen in marljiv.

Ali zgodilo se je nekaj, kar je zadelo njegovo srce kakor smrt: Povedali so mu, da so pokopali — njegovo mater.

„Mojo mater? Moj Bog!“ jokal je Martin. — Mrakovi pa so ga tolažili:

„Kaj bi se jokalo! Glej, koliko ljudi so že po-

čutili, so morali iti v spremstvu bajonetov v Gradec kot hudodelniki in izdajalci domovine. Na potu jih je vsenemška nahuškana sodrga tepla, nanje pljuvala in jih z blatom ometovala. V Gradcu so jih vrgli v ječe in so hujše ravnali z njimi kot z roparji in morilci. In prvi pozdrav jetniških paznikov tem nedolžnim žrtvam zjutraj je bil: „Windische Vaterlands-verräter, Windische Hunde, Verfluchtes Gesindel!“ I. koliko nedolžnih slovanskih žrtve je v ječah po-mrlo! Thalerhof pri Gradcu bi znal povedati grozo-vite reči. To je bilo prvo dejanje, zatem pa je prišlo še več drugih.

Nemštvo je dalo zapoved, da se morajo pregie-dati vse knjižnice na naših šolah. In knjige, v ka-terih se je dobrohotno pisalo o slovansktvu, o slovenskem mišljenju, o izvenavstrijskih Slovanih itd., so morale za vselej izginiti iz knjižnic. Nemški duh jih ni mogel prenašati. Tudi vse šolske knjige, v kate-rih se je kaj pisalo o slovanstvu, so se morale od-straniti. Da bi se pa naši otroci bolj na nemštvo pri-vezali, naj bi imele zanaprej šolske knjige naslika-no podobo avstrijskega cesarja.

Slovenci imamo malo kulturnih društev. Pa ko-likor jih imamo, še te je vzelo na piko pobesnelo nemštvo. Vlada je razpustila Matice Slovenske in zaplenila vse njeno premoženje.

In kako se je vobče godilo slovenskemu prebi-valstvu v Avstriji vsaj do otvoritve državnega zbo-ra meseca maja leta 1917? Kdor je bil slovanskega mišljenja, ali je simpatiziral s Slovani, je bil izdaja-lec. Zanj je imela država le ječo, svinec in vešala. O, koliko ljudi je bilo v tem času po nedolžnem obe-šenih in postreljenih! O tem bi lahko govorila zla-sti Bosna, Hrvatska in Galicija.

Tako se je godilo v zaledju in na fronti je bi-lo še slabše. Koliko zabavljanja, zmerjanja in žalje-nja so morali prestati slovanski vojaki! Izobražen mož, ki je služil pri nemškem graškem polku št. 27, nam je pravil, kako so govorili nemški vojaki v Gra-dcu pri izbruhu vojne leta 1914. Pravili so, da kolikor slovenskih vojakov ne bodo padla na fronti, jih bodo sami pomorili v zaledju. In ko so prejeli iz magacinov novo rjavo jermenje, so rekli: „Diese Riemen wer-den wir mit slavischem Blute anstreichen, dass sie glänzen werden — to jermenje bomo namazali s slo-vansko krvjo, da se bo svetilo.“ In takrat, ko so Nemci gnali Ruse nazaj leta 1915, so klicali: „Zdaj je konec, zdaj je konec slovanstva!“ O priimkih, ki so jih dajali nemški oficirji slovanskim vojakom kot „windische Schweinehunde“, niti ne govorimo. Bolj zanimivo je to, kako so nemški oficirji naše fantje za vsako malenkost privezovali k drevesom; v Galiciji so jih streljali, če vsled onemoglosti niso mogli da-lje marširati, streljali so jih, če je kdo vsled lakote vzel kos kruha. Koliko tisoč pa je nemška soldates-ka slovanskega civilnega prebivalstva postrelila in pobesila! In naši vojaki so kljub temu ubogali, dok-ler ni pritisnil najhujši glad. Kjer je glad, tam pa se začena nered.

Take so bile razmere v zaledju in na fronti. Kljub vsemu nadzorovanju nemštva, kljub temu, da naše moštvo ni smelo prejemati časopisov na fronti, so južnoslovanski vojaki zadnje leto vojne marsikaj sto-rili, kar je pospešilo njen konec. Zato naj bodo Ita-lijani tiho s svojim očitanjem, da so se naši vojaki do zadnjega bojevali za Avstrijo. Slovani smo pripo-mogli k razpadu Avstrije, kolikor je bilo mogoče; več pa se ni moglo storiti, ker smo bili vpreženi v težek jarem in so nam vedno pretile vislice.

Meje župnij in občin.

Zborovalci v Breznu ob Dravi dne 25. sušca t. l. so med drugim tudi zahtevali, naj se uredijo ob-šinske in župnijske meje. Da je taka zahteva zelo u-pravičena, nam bode dokazala sledeča razprava. Podatki se opirajo na knjigo „Gemeinden- und Ort-schaftenverzeichniss des Herzogthums Steiermark“, izdano od štajerskega deželnega odbora bržčas leta 1892, in na „Spezialni krajevni repertorij za Štajer-sko“ (Dunaj 1918).

Najstarejša je razdelitev dežele v katastralne ali davčne občine. Ta sega še v srednji vek, v čas, ko se je dežela po Slovenceh delila, in med posa-

pali — svet pa še vseeno stoji. Pozabi, saj imaš še nas! Mi bomo skrbeli odslej za te.“ Tako so govo-rili tisto popoldne ter že mislili, kaj bo za večerjo.

Martin pa je ječal v brezmejni bolesti in brid-kosti. „Da — ah da! Naj pokopljejo ves svet — mo-ja mama je le moja; in žnjo vred je umrlo tudi moje srce.“

Ljudje pa so dobri. Skuhali so Martinu kave, priložili mu kos po-gače in ga tolažili:

„Glej, sedmimo obhajaš! Niti doma bi ti ne po-stregli tako dobro.“

Martin pa je vedel natanko: „Vam je lahko, a meni pa je umrla mati — o mati.“

Zaželel si je umreti in Bog predobri ve, da ta misel ni bila pregrešna. Kaj bo otrok v tej solzni do-lini brez matere — pri tujih ljudeh!

In Bog se ga je usmilil.

Poslal mu je bolezen — mučno, pa kratko — zaradi ljudi, ki strežejo sicer iz usmiljenja, pa brez srčne ljubezni.

Martin je umrl.

Pokopali so ga v tuji zemlji v grob, ki mu je bilo sojeno, da ostane zapuščen.

Ali Martinovo nemirno srce je našlo mir: si-romak Martin je bil pri svoji mami — in za njo ni več ločitve ...

mezne občine ali župe razdeliti. Občinske meje se se za časa cesarice Marije Terezije zapisale in ob-
šine leta 1824 mapirale ali narisale ter so te občin-
ske meje, po okoliščinah popravljene, podlaga zem-
ljiških knjig in obdačenja.

Obseg davčnih občin je jako različen, tudi v
istem okraju. Večinoma je njih površina v ravnini in
v rodovitnejših krajih manjša, kakor pa v hribih. Za
Spodnji Stajerski pride povprečno na davčno občino
333 ha; najdemo pa 14 občin pod 100 ha; Črni Vrh
(Sv. Jurij ob Taboru) obsega samo 20,74 ha. Davč-
na občina Solčava, največja pri nas, pa meri na-
protno 5191,25 ha, t. j.: 174krat je večja, kakor Čr-
ni vrh.

Davčnih občin se ne bo dalo lahko predru-
giti; morala bi se zemljiška knjiga popolnoma nano-
vo sestaviti, kar bi pa povzročilo dolgotrajno in tu-
dij majno delo. Kakor so nekakšen dokaz za potrebo
prve družine ali župe, ki se je tam naselila, naj bi
ostale kot stari zgodovinski dokumenti še tudi na-
da-
nje nespremenjene.

II.

V 12. stoletju so nastale politične občine kot
upravne skupine pod vodstvom izvoljenega župana.
Te se še do danes niso povečale, ampak so se več-
krat zopet delile, posebno tam, kjer je tržna davčna
občina stremila po neodvisnosti od okoliških občin.
Politične občine so v svojem obsegu imele večkrat le
samo eno davčno občino, mnogokrat pa tudi dve ali
več, da, tudi čez 20, celo do 26. 1778 davčnih občin
(brez avtonomnih mest) na Spodnjem Stajerskem tvo-
ri 548 političnih občin, tedaj povprek 3% davčne ob-
čine eno politično. Tudi tukaj opazujemo, da obse-
gajo politične občine v hribovitih krajih več davčnih
občin, kakor pa v ravnini. Ko n. pr. v mariborski
okolici in v šentlenartskem okraju pride na eno po-
litično občino po 1,8, v ljutomerskem po 1,86 davčnih
občin, ima jih v laškem okraju po 10,8, v celjskem
po 10 davčnih občin; mariborsko okrajno glavarstvo
povprek po 1,8, celjsko po 8,4.

Zato so pa tudi površina posameznih političnih
občin jako različna. Z ozirom na celi Slov. Stajer
bi prišlo na politično občino 1083 ha. To veličino pa
prekašajo občine v celjskem in slovenjegraškem gla-
varstvu. V gornjegraškem sodnijskem okraju pride
na eno občino povprek 5090 ha; Luče n. pr. celo
11.170 ha, največja politična občina Solčava 10.174
ha. Čez 5000 ha razun imenovanih je še šest občin,
2000 do 5000 61 občin, 1000 do 2000 ha 106 (največ).
Nasprotno imamo občin s površjem 100 do 200 ha 20,
200 do 300 ha 41, 300 do 400 ha 51, obče pod 1000 ha
340, tedaj čez polovico. Pri malih političnih občinah
prvadi šentlenartski okraj, potem ljutomersko in ma-
riborsko glavarstvo.

Politične občine bi se gotovo lahko nanovo ure-
šile. Sicer popolna enakost tudi tukaj ni mogoča. O-
stati bi se moralo tukaj v prvi vrsti na župnije.

III.

Prvotno so bile župnije jako velikega obsega.
Dohodki za cerkev in duhovščino so obstajali v de-
setini. Župnija je po napredku obdelane zemlje in po
ustanovah, prvotno v dohodkih iz zemlje, imela sčas-
oma toliko dohodkov, da so zadostovali za več du-
hovnikov, potrebe pomnoženih vernikov in drugi in-
teresi so zahtevali delitev prvotne župnije v več vi-
karijotov, ki so polagoma postali sami samostojne
župnije. Pri tem razmnoževanju pa so vedno bile ce-
le občine pridružene posameznim župnijam. Še le ce-
sar Jožef II. se pri ustanovitvi novih (jožefinskih)
župnij ni oziral na skupnost občin, ampak samo na
daljavo hiš od župne cerkve. Jožefinizem je povzro-
čil današnjo razkosanost ne samo političnih, ampak
tudi davčnih občin med dve in več župnij, drugod
pa zopet, da ima župnija svoje farane ne samo v ob-
činah dveh sodnijskih okrajev, ampak celo v dveh
poglavarstvih. Ta razkosanost otežkočuje ne le samo
dušno pastirstvo, ampak še veliko bolj župnikovo u-
radovanje.

V lavantinski škofiji je 29 župnij, ki še cele
politične občine ne obsegajo. Občina Sv. Krištof je
razkosana med pet župnij, občina Loka obsega dve
župniji: Loka in Širje; dve davčni občini še pripa-
data k župniji Razvo. Župnija Brezno se razteza na
tri politične občine, ki imajo skupaj 10 davčnih ob-
čin. Iz vsake politične občine eno davčno občino in
razun tega še dele dveh drugih davčnih občin, ostali
deli teh dveh davčnih občin tvorijo sosednjo župnijo
Sv. Ožbalt. Enako se sestavlja župnija Pameče sa-
mo iz delov dveh davčnih občin, od katerih je vsaka
del druge politične občine. Kako težavno je tukaj v-
časih določiti župnijsko mejo, ker konečno ne gre le
samo za hiše, domove, ampak za gotov teritorij.

43 naših župnij se krije popolnoma z eno poli-
tično občino; dve občini obsega 47 župnij, popolno-
ma z njima pa se krije samo 17 župnij. 3 občine ob-
sega 40 župnij (28 samo deloma); 4 občine 21 (deset
deloma); 5 občin 14 (7 deloma); 6 občin 11 (2 delo-
ma); 7 občin 6 (2 deloma); 8 občin 3 (1 deloma); 9
občin 2 (deloma) 10 občin župnije Hoče, Ljutomer in
Sv. Križ pri Slatini, zadnja deloma. 11 občin šteje
Sv. Peter pri Radgoni, pa ne popolnoma: Sv. Križ
na Murskem polju pa obsega 12 občin ljutomerskega
sodnijskega okraja in še 1 davčno občino iz gornje-
radgonskega okraja.

Od omenjenih župnij leži 7 v dveh sodnijskih
okrajih istega poglavarstva, 17 pa se jih deli celo
na dve glavarstvi.

Površje posameznih župnij se po naših virih
ne da lahko določiti, razun tam, kjer se župnijske
meje z mejami političnih občin popolnoma krijejo. Sv.
Jurij ob Ščavnici z 9 političnimi občinami (5274,26
ha) je manjši, kakor Ruše s 4 občinami (5712,61 ha)
ali Solčava in Luče z politično občino. Na precej-
šnje enakost tudi tu ni misliti.

Kaj je v teh razmerah mogoče? Kako se li naj
meje med občinami in župnijami ali pri posameznih
popravili? Naše namerodajno mnenje je:

1. Župnijske meje se naj v toliko popravijo, da
se povsod krijejo z mejami davčnih občin. To je za-
deva prizadetih župnikov in župljanov. Mislimo, da
bo redkokadaž treba deliti občino, pač pa spremeniti
župnijsko mejo. Ko se se zedinili župniki in župlja-
ni, pa naj stavijo potrebne predloge cerkveni in po-
litični oblasti.

2. Nekateri so mnenja, da se naj politične ob-
čine tako uredijo, da bo ena župnija tvorila samo
eno politično občino. Marsikatera dosedanja politi-
čna občina bi seveda s tem zgubila na svojem obsegu,
veliko več sedanjih političnih občin pa bi se spojilo
v nove občine, s čim bi se stroški uprave zmanjša-
li. Pa vprašanje je, bodo li vse občine v ta predlog
privolile, posebno tam, kjer si interesi posameznih
občin nekako nasprotujejo. In dalje: kako se bo k
tem predlogu postavila vlada, v katere obroču je ob-
lasti spreminjati meje političnih občin.

3. Da se spremeni meje okrajnih glavarstev
v toliko, da ne bo župnija spadala pod dve glav-
arstvi, pač ne bo nobene težave. Seveda drugo vpra-
šanje je, kako se naj to tam zgodi, kjer leži župnijs-
ka cerkev ravno ob meji. N. pr. Sv. Ana v Sl. g.,
Sv. Jošt na Kozjaku, Sv. Duh na Ostrem vrhu, Sv.
Lavrene nad Ivnikom? Pri prvi župniji in pri zad-
njih dveh se bodo razmere po določenih mejah med
Nemško Avstrijo in Jugoslavijo same ob sebi spre-
menile. Sv. Jošt pa, ki leži v treh političnih obči-
nah, a obsega v celoti samo dve davčni občini, od
drugeth dveh pa samo dele, se bo že moral — ako je
župnija tam res potrebna — preurediti po točkah 1
in 2.

4. Pri tem pa bi se izrazili neko željo. Kolikor
am je znanol so pri škofijah dunajske metropolije
in zagrebške nadškofije v duhovnih seznamih pri
vsaki župniji navedene vse občine (z razdaljo od
župnijske cerkve), katere spadajo v njeno področje.
Za razne urade je tak seznam občin jako prikladen
in prihrani večkrat nepotrebne pisarije. Bi se to ne
dalo uvesti tudi v lavantinskem duhovnem seznamu,
posebno sedaj, ko se bo itak šmahzlem stavil popo-
noma na novo? Marsikaj bo, primerno novim razme-
ram, v njem itak odpadlo, drugo bi se dalo skrajšati
in s tem ostane dovolj prostora za našo željo. Za
g. župnike pa bi enkratno delo teh seznamov, ki bi
bili tudi njim z korist, gotovo ne bilo pretežko.

Ust. novni shod s K. Z. za Gomilski okoliš.

V nedeljo, dne 11. maja, se je vršil na Gomil-
skem po dolgih letih vojne prvi politični shod VLS
v svrhu ustanovitve podružnice SKZ ter v znamen-
ju ljudske politične naobrazbe. Stojajno pomladno le-
po solnce je omogočilo, da se je vršil shod zunaj na
obsežnem vrtu pri „Jugoslovani“. Udeležba je bila
za krajevne razmere nad vse povoljna. Predsedoval
je shodu domačin kmet Blaž Božič. Poročal je najpo-
prej dr. Anton Ogrizek iz Celja, ki je ob splošni po-
zornosti najprej pojasnil pojem in bistvo demokracije
in demokratične ustave. Potem se je dotaknil nedav-
no objavljene provizorične ustave za kraljestvo SHS.
Naše časopisje je označilo to ustavo za nedemokrati-
čno. Saj lasti kralju — mogoče proti njegovi osebn-
i volji — pravice, ki gredo edino ljudstvu v demokra-
tični kraljevini, kakor pravico o odločbi vojne in mi-
ru. Tudi mi odklanjamo tako ustavo. (Odobranje.)
Nadalje se je govornik zavaroval proti neslanemu
natolcevanju izvestnega časopisja, češ, VLS ni lo-
jalna, ni državnoohranjujoča stranka, ker se tako do-
sledno poteguje za demokratično ureditev Jugoslavi-
je in ker tako brezobzirno pobija korupcijo, uveljav-
ljenje avstrijskega uradniškega režima (uradovan-
ja), koriststvo in protekcijo v državi SHS. Z veli-
kim pritrevanjem je bila nadalje sprejeta govorni-
kova ugotovitev, da VLS ne hujša svoje pristaše
zoper druge slovenske stranke, ona obsoja vsak te-
ror in vsako nasilje. Vsaki nasprotni stranki prizna-
va pravico do svobodnega zborovanja, a isto pravi-
co zahteva z vsem povdankom tudi za sebe. (Prav
dobro!) Ne pravi se ščuvati, če naša stranka na
svojih shodih pojasnjuje stremljenje in bistvo nam
nasprotnih političnih strank, saj tudi svojih strem-
ljenj in svojega programa ne prikriva nikomur —
brez pridržka oznanja svoj program in sicer celi
program, ne samo tistih odlomkov, ki bi bili pripra-
vni za takozvano ribarenje v kalnem in za lov na ka-
line. Naša stranka hoče, da se ji pridružijo ljudje iz
prepričanja, ne pa iz bojazni ali pa iz zaslepljeno-
sti. Krščanstvo, ne samo zasebno krščanstvo, am-
pak povdajenje krščanskih načel in npravnosti v jav-
nosti ter krščanska vzajemnost, to je tista „skala“,
na kateri je sezidana VLS. Na tej skali imajo in naj-
dejo prostora in zaščite vsi stanov; saj VLS ne išče
uresničenja svojih ciljev v razrednem boju in raz-
hujskanju državi potrebnih stanov, ampak v krščan-
ski vzajemnosti, ali v krščanskem socializmu vseh
stanov. Če naša stranka kmeti posebej organizira,
s tem ne povdaja, da kdor ni v Kmečki Zvezi, ni
pravi pristaš VLS, saj tudi nihče ne trdi, da kdor
ni v Mlađeniški družbi, ni pravi pristaš katoliške
cerkve, enako organizira naša stranka tudi delavce
in uradnike. Tudi komunizem (bolševizem) je govornik
narisal v tako naravni in resnični sliki, da ga
je zborovalec naravnost ogabil. Dobro so razumeli
zborovalci povdarek govornikov: da sta komunizem
in socialna demokracija otroka istega očeta in v bi-
stvu ni razlike med njima, oba stremita za odpravo
zasebne lastnine, za prosto ljubeznjo, za skupno dr-
žavno vzrojo otrok itd., le metodo imata vsak svojo.
Komunizem dela z nasiljem in terorjem, socialna de-

mokracija pa hoče isti cilj polagoma, v etapah, bolj
mirno doseči. Ne samo socialni demokratje, tudi mi
smo zato, da se nepošteno pridobljeni vojni dobički
da ljudem nazaj, to pa potom učinkujočega davka
na vojne dobičkarje, ne pa potom ropanja, pobijanja
in uničenja. (Tako je, prav dobro!) Ko je govornik
obrazilil še dolžnost ljudstva do države, je uteme-
ljeval potrebo tesnejše kmečke organizacije. Le orga-
nizirani kmečki stan more uspešno zastopati svojo
„staro pravdo“ in uveljaviti svoj vpliv na zakonoda-
jo, zato „le vkup, le vkup uboga gmajna!“ (Dolgo-
trajno, burno odobravanje.) Govor je ljudi ožgal in
zopet dvignil jugoslovansko zavest, ki je po dnevih
ponižanja radi koroške polomije stala precej nizko.
Hvala govorniku!

Kot drugi govornik je nastopil pokrajinski po-
slanec nadučitelj Levstik iz Celja. Radi pomanjkan-
ja časa je moral govornik svoja izvajanja kruto u-
tesniti. A zadel je pravo struno, ko je pokazal na
koroška zverinstva ter naslovil svoje besede na nav-
zoče matere, žene, neveste in sestre, češ, bodite ju-
naške ve, ko je treba vašim sinovom, možem, ženi-
nom in bratom na ogroženo mejo, da ščitijo svoj la-
sten dom, svoje matere, žene in neveste. Ne držite
jih nazaj, same jim vzpodbujajte! Spomnil se je tu-
di koroških beguncev. Njegov govor je ganil poslu-
šalce mestoma do solz. Dolgotrajno odobravanje je
bila glasna in nedvoumna zahvala zborovalcev, ko
je končal.

Sprejetih je bilo več resolucij, kot: Ugovarja-
mo proti krivicam, ki se gode našim bratom v Pri-
morju, na Koroškem in v Prekmurju. Zahtevamo po-
krajinski zbor, nov volilni red po proporu, ustano-
vitev Kmečke zbornice, nujno pomoč našim vojnim u-
jetnikom, da se vrnejo; omejitev vojaške dolžnosti;
izplačanje vojnega posojila do 20.000 K; izrekamo
zaupnico naši mirovni delegaciji v Parizu.

Ko se je izvolil 14članski odbor SKZ za Go-
milsko in okoliš, se je lepo zborovanje zaključilo z
živijo-klicem na Slovensko Kmečko Zvezo. — Utis po-
polnoma mirnega in nemotenega zborovanja je bil u-
npravn globok. Zborovalci so si veseli pripovedovali:
Takšnega shoda še nismo poznali. Še večkrat kaj
takega!

Dr. Korošec na razpjetju

Pod tem naslovom prinaša „Slov. Narod“ dne
14. maja članek, v katerem pisatelj silno obžaluje,
da se je dr. Korošec lotil „Sizičovega“ dela, očistiti
žalostne razmere v Bosni in da je ustanovil tankaj
„Hrvatsko pučko stranko“ po vzorcu naše „Slovens-
ke ljudske stranke.“ Iz članka odseva grda zavist,
da je dr. Korošec začel ustanavljati našo organiza-
cijo in ne napredna stranka, in je poln grdih napa-
dov na bosanski „klerikalizem.“

Posnamemo nekaj cvetk iz tega članka: „Saj
je vendar lahko klerikalna (!) stranka istota-
ko državotvorna, kakor kaka druga stranka na svo-
bodomiselni podlagi! Res je, lahko je državotvorna,
v Bosni pa ni in v doglednem času ne bo. Treba je
samo pogledati njene predstavnike in njene elemen-
te, pa bomo videli, v kakšno družbo je zabredel dr.
Korošec“... „Eh, pustimo rajše prvake bosanske-
ga klerikalizma pri miru! Žalostno je poglavje o dr.
Susteršiču v slovenski politiki, desetkrat žalostnej-
je pa poglavje o voditeljih bosanskega klerikalizma.“
... „Okoli klerikalne stranke, oziroma okoli nje-
nega glasila „Jugoslavija“ (ime časopisa je skrunje-
nje) se je instinktivno grupiralo vse, kar ni za-
dovoljno z našo državo itd, itd., „z eno be-
sedo: vse, kar mrzi novo državo in kar sovraži srb-
stvo, to se najde med prijatelji „Jugoslavije.“ To je
masa, v katero je zabredel dr. Korošec.“

Tako nesramno blati „Slovenski Narod“ bo-
sansko „klerikalno“ stranko in našega voditelja dr.
Korošca sedaj v času, ko so sklenile vse stranke —
premirje. Zato pa tudi: Proč s Korošcem! „Narod“
se že poslavlja od njega, ko piše med drugim: „S
tem korakom se je poslovil dr. Korošec od svoje le-
pe prošlosti. Noben trezen človek ne bo oporekal dr.
Korošcu njegovih zaslug za oživitvorenje naše dr-
žave... na vsak način nam ime Korošec ostane v
svetem spominu za dobo mučnih let najhujšega su-
ženjstva. Na sarajevski konferenci pa se je Korošec
ločil od te svoje solnčne preteklosti in zgodovinar,
ki bo enkrat pisal zgodovino naših dni, bo moral po-
ročati: Isti Korošec, ki je v veliki meri pomagal na-
šo državo zgraditi, utegne s sarajevsko konferenco
svojo lastno zgradbo rušiti... „Sko-
da Korošca! Kako radi bi v bodoče spoštovali nje-
govo ime, kakor v nekaterih bridkih dneh.“

To beležimo kot kronisti brez komentarja, saj
je „premirje“ in mi ga nočemo kršiti, če so ga tudi
drugi začeli.

Trgovski promet z inozemstvom

Izvršitev kompenzacijske pogodbe št. 33-SHS, sklen-
jene dne 22. marca 1919 med Centralno upravo za
trgovski promet z inozemstvom in dunajskim Waren-
verkehrsbureau-jem.

Glasom zgoraj navedene pogodbe je vse blago,
ki se bo med obema državama izmenjalo, kontingen-

tirano. Podpisana podružnica naznanja, da je dobila od svoje beogradske centrale kontingent za sledeče blago, za katerega bo izdal „Deutsch-österreichisches Warenverkehrs-bureau“ na Dunaju izvozna dovoljenja, glasom pravil, ki so interesantom na azpolago pri podpisani podružnici.

Kontingentirano blago je sledeče: poljski stroji in poljedelsko orodje, kose in srpi, komerčni papir, papir za časopise, orodje za obrtnike, stroji, železo in železni izdelki, kovine in kovinski izdelki, jeklo in jekleni izdelki, razne barve, kemični produkti, znanstveni instrumenti, elektrotehnični materiali, kuhinjske opreme, klobuki, razni motorji, kvas, kuhinjska in živinska sol.

Kontingent konopnih izdelkov bo razdelil Hrv. kudelski odbor v Osijeku, kamor naj se interese obrnejo.

Kdor hoče na podlagi tega kontingenta importirati blago iz Nemške Avstrije, naj vložijo prošnjo, kjer naj sporoči sledeče podatke: potrdilo pristojne obrtne oblasti, da ima pravico do trgovine s tem blagom, vrsto in količino blaga, približno vrednost, če mogoče tudi dobavitelja in njegov naslov ter rok, v katerem se bo mogla kupčija izvesti. Prošnje morajo biti pri zgoraj navedenem uradu vložene do dne 25. maja. Na pozneje vložene prošnje se ne bo pod nobenim pogojem oziralo. Prošnje, ki so že vložene, ni treba ponavljati.

Kontingent se bo takoj razdelil med prosilce, ki dobe rešitev svojih prošelj pismeno. Opozarja se, da bo vsaka osebna intervencija brezuspešna in bi samo zadrževala pravočasne rešitve.

Centralna uprava za trgovski promet z inozemstvom, podružnica v Ljubljani.

Podrobna določila prekega soda.

§ 68. Hudodelstvo vstaje je, če se zbere več ljudi, da bi se gosposki s silo uprli. Pri tem ni nobenega razločka, če je sila obrnjena proti kakemu uradniku ali služabniku kake državne ali občinske oblasti, proti civilni ali vojaški straži.

§ 69. Vstaje kriv je vsak, kdor se pridruži zbiranju množice hodisi precej v začetku ali še-le pozneje.

§ 73. Kadar se ljudje iz kakršnegakoli vzroka zbirajo in pride pri tem vključ oblastvenim opominom do tega, da se morajo za upostavitve reda in mira uporabiti izredna sredstva, je to punt in vsakdo je kriv hudodelstva, kdor se tega zbiranja udeleži.

§ 85. Javna nasilstva s hudobnim poškodovanjem tuje lastnine ali kadar zamore nastati iz takih nasilstev nevarnost za življenje, zdravje ali telesno varnost ljudi; sem spada tudi hudobno poškodovanje železnic, vozil, strojev, orodja, vodnih naprav, mostov, parnih kotlov itd.

§ 134. Kdor proti človeku, z namenom, da ga usmrti, tako ravna, da je iz tega nastopila njegova ali kakega drugega človeka smrt, zakrivi hudodelstvo umora.

§ 166. Hudodelstvo zažiga stori, kdor kaj za počne, iz česar ima po njegovem sklepu nastati požar na tuji lastnini, če se tudi ogenj ni vnel in ni napravil nobene škode.

§ 190. Ropa postane kriv, kdor kaki osebi silo za to stori, da bi njeno ali sicer tujo premakljivo reč v svojo oblast dobil; naj se zgodi sila z dejanskim razžaljenjem ali samo v pretenju.

Podpisujte državno posojilo.

Tedenske novice.

Veliki stenski zemljevidi za šolsko rabo, pišane itd. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani naznanja, da je odkupila vso zalogo Ed. Hölzelovih šolskih, oziroma stenskih zemljevidov in jih oddaja oddaja nalepljene in prirejene, da se obesijo na steno, po sledečih cenah: Orožen, zemljevid Kranjske, merilo 1:130.000, cena za izvod 60 K; Orožen, zemljevid Palestine, merilo 1:200.000, cena za 1 izvod 54 K; Orožen, zemljevid Primorske, merilo 1:130.000, cena za izvod 60 K; Orožen, zemljevid Polut, merilo 1:200.000, cena za izvod 40 K; Orožen, zemljevid Evrope, merilo 1:4.000.000, cena za izvod 40 K. — Poleg teh je odkupila Jugoslovanska knjigarna tudi sledeče šolske stenske zemljevide v srbskem jeziku, tiskane v cirilici: Kozenn, zemljevid Palestine, merilo 1:230.000, cena 45 K; Mandič, zemljevid Evrope, merilo 1:4.000.000, cena 40 K; Mandič, zemljevid Planigoben, cena 30 K.

Razpisane zdravniške službe. 1. Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani razpisuje službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Zalec, katerega pripadajo občine Zalec, St. Peter v Savinjski dolini, Griže, Gotovlje, Petrovče in Velika Pircica. S to službo je spojena osnovna plača letnih K 1200 in pravica do šest petletne po 100 K. Glasom naredbe celokupne vlade za Slovenijo št. 487 z dne 29. aprila 1919 je dalje okrožni zdravnik do prelozice dovoljena draginjska doklada v izmeri 100% vseh službenih prejemkov. Prošnje, opremljene s potrebnimi dokladi, morajo biti vložene do dne 1. junija.

1919 pri zdravstvenem oddelku deželne vlade v Ljubljani. 2. Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani razpisuje službo sekundarija na internem oddelku obče javne bolnišnice v Celju. S službo so zvezani sledeči prejemki: letni adjutum 1400-K, prosto stanovanje in hrana I. razreda v zavodu, pravica do pet petletne po 200 K in izjemna draginjska doklada letnih 600 K. Služba je provizorična in velja obojestranska trimesečna odpoved. Pravilno kolekovanje prošnje, ki jim je priložiti krstni in domovinski list, diplom doktorja vsega zdravilstva in eventualna dokazila o dosežanem službovanjem, naj se vložijo do dne 1. junija 1919 pri zdravstvenem oddelku deželne vlade v Ljubljani.

Armada vojakov-zajcev. Pod tem naslovom je pred dnevi priobčil budimpeštanski „Pesti Hirlap“ daljše poročilo o kakovosti italijanske armade in italijanskega vojaštva sploh. O italijanski artileriji pravi, da je dokaj dobra, to pa zaradi tega, ker si je izposodila več sto najboljših francoskih oficirjev. Vobče pa imenuje italijansko armado — armado vojakov-zajcev.

Jugoslovanska strokovna zveza. Zaupnice ženske skupine naj prinesejo v nedeljo 18. maja popoldne ob 5. uri pristopnice in pristopnico novih članic v Flosarsko ulico 4 ali pa v Cirilovo tiskarno.

Akadeemske prireditve. Zaradi prekega soda so pri žene na nedoločen čas vse akadeemske prireditve razven predstave »Svet« v soboto 17. t. m. Priprave pa se vrše naprej v še širšem obsegu in bodo akadeemske slavnosti prva prireditve v svobodnem, jugoslovanskem Mariboru po proklamaciji miru. — Prispevke naj društva, posojilnice in posamezni darovalci vpošiljajo naprej. Vsa mariborska društva pa nam naj prepustijo prednost pred vsako drugo prireditvijo o priliki proslave Maribora. Odbor.

Dobrodela predstava »Stanovske zveze slov. akad. v Zagrebu« in »Dramatičnega društva« v korist »Akad. doma v Zagrebu« se vrši v soboto, dne 17. maja 1919 ob pol 8. uri zvečer. Na vsopredju je komedija v 4 dejanjih »Svet«, spisal Br. Nušič. Predprodaja vstopnic v Cirilovi tiskarni.

Dr. Vilko Marin, večletni sekundarni zdravnik na kirurškem in ginekološkem oddelku štaj. deželne Stefanijske bolnišnice v Leobnu, sedaj sekundarij na mariborski deželni bolnišnici, se je nastil s početkom t. l. v Maribor ter prične svojo privatno prakso v Elizabetini ulici št. 15. na severnem oglu Reiserjeve in Elizabetine ulice. — Mladega slovenskega rojaka priporočamo vsem porodnicam, kakor tudi vsem drugim bolnikom in telesnim ponesrečencem. Ordinacije od 14. do 16 ure (3—4) popoldne.

Pristojbine za izvoznice. Ministrstvo za prehrano in obnovo zemlje je z odlokom z dne 9. maja 1919 odredilo, da se za vsako odpremno iz kaznice (izvoznice) pobira pristojbina 10 kron v prid ubožne akcije. Denarni zneski naj se pošiljajo istočasno z obračunom na čekovni račun deželne vlade za Slovenijo št. 142 pod naslovom »ubožna akcija«. Obračun naj se, predloži do 5. vsakega meseca semkaj. Načelnik: Seneković I. r.

Kolekovanje vlog na ministrstvo za prehrano i. dr. Ponavljajo se slučajji, da stranke ne kolekujejo prošelj in vlog na razne urade zlasti ministrstva v Beogradu. Pozivljajo se torej, da posvečujejo kolekovanju večjo pozornost, ker se ne pravilno kolekovanje vloge smatrajo kot brezpredmetne in se na njene izdaje nikake rešitve.

Mizarji pozor! Uradno pobištvo potrebuje nujno poštno ministrstvo za svoje lastne urade, pa tudi za urade poštnih in brzojavnih ravnateljstev v Beogradu, Nišu, Skoplju, Cetinju, Spljitu in Ljubljani. — Pojasnila se dobijo v uradnih urah pri poštnem komisarju dr. Janžekovič, Ljubljana, Bečkovna ulica št. 7/II, telefonska št. 139.

Smrtna kosa. V Trstu je umrla gospa Katarina Ivandčič, begunka iz Kanala na Goriškem, tasta g. Vinko Novaka iz Bistrice pri Mariboru.

Narodni ponos. Iz Celja nam pišejo: Ko so se dne 28. aprila peljali zemeljski ostanki Zrinski in Frankopana skozi Celje, nudila nam je gospa dr. Kalanova jako mučen prizor. V lepi narodni noši je prišetala proti Rotovski ulici, narkar obstane, natika ščipalnik se ozira in ebrača na vse strani in slednjič iz sredine ulice začne prav mično nemško govoriti in nekaj naročati proti gosdč. modistki: Ach bitte liebes Fräulein, sagen sie itd. Priprosta kmečka žena me vpraša: Kdo je ta gospa? Povem ji; žena vsa ogorčena pravi: »Pa taka gospa in v kranjski narodni noši, pa se ne sramuje nemško govoriti, da bi razumela to pa bi dala takoj v časnik«. Ker so pa meni ravno iste misli rojile po glavi, zato Vam to poročam z dostavkom, da se pač nemškim damam ni treba bati, da se izruje nemški inteligentni jezik — saj zato skrbje še naše narodne dame in gospodičine, ki so menda samo takrat najbolj narodne, kadar se pokažejo na odru.

Za jugoslovansko akademsko menzo v Zagrebu je nabral cand. jur. Fr. Muhič pri Sv. Juriju ob Ščavici 212 kron. Darovali so: ž. g. župnik Fr. Štohec 40 K, ž. g. kaplana A. Ciglar in P. Jurak ter gosd. M. Kocmut po 20 K, dr. F. Gaischeg 30 K, gg. nadučit. L. Ivanjšič, M. Domanjko, J. Farkaš, T. Perger, L. Repenšek, Urša Muhič in neimenovani po 10 K, A. Korošak in L. Horvat po 5 K, V. Kocbek 2 K. Nadalje: Viktor Glaser, Smolnik 100 K, Hnko Pogačnik, Ruše 100 K, Miha Sernc, Ruše 50 K, dr. Skaza, Ruše 50 K, Karl H. rič, Smolnik 40 K, Marija Novak, Ruše 40 K, Drag. Lingelj, Ruše 40 K, Jože Sernc, Smolnik 40 K, Josip na Pečovnik, Smolnik 30 K, Fr. Glaser, Smolnik 30 K, Janko Ilc, Ruše 30 K, Feliks Robič Limbuš 30 K, Alojz Glaser, Ruše 30 K, Gašpar Jurko, Smolnik 20 K, Fran Grizold, Smolnik 20 K, J. Kijon, Selnica 20 kron, Ana Pinterič Ruše 20 kron, Luka Hieb, Smolnik 10 kron, A. Mule, Ruše 10 kron, skupaj 710 kron. Vsem darovalcem iskrena hvala.

Veseli pohorskih nemčurjev. Iz Ribnice nam pišejo: Veliko veselje je zviadalo takaj sredi Pohorja med našimi — pangermani — ko so zvedeli, da nas hočejo Korošci obiskati. Stikali so glave, eden drugemu šušljali, srce jim je veselja postakovalo. Posebno radosti polno je bilo naše učiteljstvo — gospoda Witzmann in Korže (recte menda Korsche) kakor tudi nju soproge. Gospod Korže je postal kar prepalih lic, ko se mu je povedalo, da Nemcev ne bo. Pozivljamo našo šolsko oblast, da pride z veliko metlo. Ne pustite in ne glejte še dalje, da nam bo učiteljstvo take kakovosti zastupljalo še nadalje našo deco.

Za koroške begunce je nabral posestnik Zorko Peter v Pekrah 223 K. in ravnatelj Ant. Paklavec na gostiji svoje sestre z g. Matiju Jurjašovec v Središču 175 K.

Za stare avstro-ogrske krone se je plačalo v Curibu v Švici dne 5. t. m. za 100 K 21.25 švicarskih frankov, za 100 čehoslovaških kron 33.10 švicarskih frankov.

Polnoletnost z 21. letom. V seji narodnega predstavništva v Beogradu je bil stavljen zakonski predlog, da se prične polnoletnost državljanov ne s 24. letom, ampak z 21. letom.

Ustanovitev medicinske fakultete v Beogradu. Ministrstvo za narodno zdravje je zahtevalo od beograjske občine, naj označi mesto, na katerem bi se zgradila medicinska fakulteta.

Splošna uradniška menza v Mariboru. V sredo, dne 14. t. m. zvečer je prevzel nov odbor uradniško menzo pri Gambirinu. Ustanovilo se je društvo »Uradniška menza«. Začasni vodja je nadgeomter Götzl.

Prtljaga vojaških gazistov v Nemško Avstrijo. Na konferenci zastopnikov držav bivše Avstrije se je sklenilo, da se vzajemno odpošlje prtljaga vojaških gazistov v dotične države. Za Slovenijo je bil od nemško-avstrijskega državnega urada za armado določen major Božidar Wimmer kot častnik ki bo dirigiral odpravo prtljage nemških vojaških gazistov v Nemško Avstrijo. Njegov glavni uradni sedež je Maribor. Za pojasnila se naj obrnejo do njega vsi interesentje. Začasno stanuje major Wimmer v hotelu »Meran« v Mariboru.

Ižener F. Ljupša se je zopet oglašil. Našemu uredništvu je poslal dopisnico iz Ahmednagarja v Indiji. Dopisnica je datirana od 18. februarja 1919. Na dopisnici ni drugega poročila kakor angleško besedilo: »Sem zdrav«.

Notarska vest. Notarskim namestnikom odstavljenega notarja Vilibalda Swobode v Konjicah je okrožno sodišče v Celji imenovalo gospoda Franca Pressečnika, notarskega kandidata v Ljubljani, ki je začel uradovati 12. t. m. v ondotni dosednji notarski pisarni.

Breje kobile. Dne 23. maja ob 2. popoldne se bo oddalo v topniški vojašnici v Mariboru okoli 20 konj, med temi 3 breje kobile proti takojšnemu plačilu.

Razpis tobačnih trafik. V mariborskem preglednem okraju finančne straže je razpisanih 37 trafik. Prošnje, oziroma ponudbe, napravljene na uradnem obrazcu je vložiti pri finanč. okr. ravnateljstvu v Mariboru najpozneje do 11. ozir. 12. czir. 13. junija 1919. Tiskani uradni ponudbeni in prošnjiški obrazci ter zavitki se dobijo brezplačno pri finančnem ravnateljstvu in pri oddelkih finančne straže. Invalidi izza zadnje vojske ter vdove in sirote v tej vojski padlih ali umrlih vojakov (častništvu in moštvu) imajo ob gotovih pogojih brezpogojno prednost pred vsemi drugimi prosilci. Natančnejši podatki so razvidni iz razglasa, ki se dobi pri okrajnem finančnem ravnateljstvu.

Hujskanje proti državi. Iz Laporja nam pišejo: Socijaldemokratski, ki se je vršil 11. t. m. ni

bil nič drugega, kakor brezvestna hujakarija. Višek brezvestnosti njihovega govornika je bila podla hujakarija zoper brambno moč naše nove države, ko je naravnost odvrčal mladence od vojaške službe. Da si socialisti ne bi preveč domišljevali, jim povemo, da nas je prišla večina le iz redovednosti poslušati, da pa na tako hujkanje nismo bili pripravljeni, ravno zdaj, ko nam je sloga in edinstvo tako potrebna. Tudi mi, kar nas je delavskega stanu, si hočemo priporiti svoje pravice, da pride res ljudstvo do besede, a tako vsiljiva agitacija in podla hujakarija z zlobnim zavijanjem resnic se mora vsakemu pristuditi, ki je še kolikskaj pošten. Ubogo ljudstvo, ki se daš preslepiti od takih hujakačev, ki sodijo na zatožno klop!

Shodi in prireditve prepovedane. Z ozirom na izredne razmere, valed katerih je vlada odredila preki sod, so do preklica tudi prepovedani vsi shodi, občni zbori, veselice in sploh vse prireditve. Zato tudi ne prinašamo nobenih naznanil v shodih in prireditvah.

Poštni promet z Nemško Avstrijo zopet dovoljen. Poštni promet in sicer pisemski, (t. j. od pošiljanje pisem, dopisnic, vzorcev, tiskovin itd.) v Nemško Avstrijo in v Češko Slovaško je zopet dovoljen.

Dar Francije Češki. »Naredni Listy« izražajo Franciji toplo zahvalo za dar 115 zrakoplovov, ki jih je sprejela Čehoslovaška država od Francije.

Iz politične službe. Bivši celjski okrajni glavar dr. Friderik Lukan je imenovan poverjenikom za agrarno reformo v Sloveniji.

Kršč. soc. zveza v Mariboru vabi svoje na zadnjem občnem zboru izvoljene odbornike k odbo rovi seji v ponedeljek, dne 19. t. m. ob 16ih v Uredništvu »Straže«. Predmet: Določitev delovnega programa. Ker je seja važna, je polna udeležba silno potrebna.

Mariborski Orel bo imel prihodnjo odborevo sejo v ponedeljek ob pol 20. v Uredništvu »Straže«.

Nemci zavrtno umorili slovenskega poročnika. Milan Kvartič, poročnik je bil na patrulji s šene kaj možmi. Pri graščini Buchstein je bil po civilnih osebah zavrtno napaden in je dobil strel v hrbet. Ko je zagledal četovodja Markič svojega poveljnika nevarno ranjenega mu je priskočil na pomoč, v tem trenutku pa ga zadene krogla v glavo in mrtev se je zgrudil k svojem težko ranjenemu poveljniku. Kvartič je umrl dne 11. t. m. Mati pokojnega Kvartiča je pustila truplo svojega sina na pokopališču v Vuzenici izkopati in danes dne 16. maja so ga odpeljali v Ljubljano, kjer bo ta junak našel poslednjega počitka na pokopališču pri Sv. Križu.

Smrt v službi domovine! V službi domovine, bil je dne 9. maja proti večeru zavrtno napaden in ustreljen Janez Kores iz Žetel, tačas službujoč pri marib. pep. 6. stot. pri Sv. Jurju ob Pesnici. Z veseljem je šel zamenjat svoje tovariše na poljsko stražo, kjer je bil določen za patruljo, katere je potem zajela dva ubežnika, ki sta hotela uteči pred vojaškim pozivom v Nemško Avstrijo. Žalibog mu ni bilo sojeno pripeljati krivcev do poveljstva v roke pravice. Med potjo sta ga zavrtno napadla — ustrelila in zbežala. Dal je mlado svoje življenje za Jugoslavijo; pokopan je bil z vojaškimi častmi dne 12. maja pri Sv. Jurju ob Pesnici. Bodi mu zemljica lahka!

Nemčurji so pri Sv. Marjeti ob Pesnici z blatom pomazali in delema raztrgali razglase o prekem sodu. Najti teh hudobnežev najbrž ne bo težko.

Patent. V stari Avstriji so jemali patent na razne iznajdbe. Nek pipar je celo iznašel pipo, s katero je tobakar pokadil — baje — polovico manj tobaka kot v navadni pipi. V Jugoslaviji se je že tudi začela doba patentov. Tako opažamo, da hoče imeti samo ena stranka patent do prirejanja shodov, patent do strankarske organizacije, patent do odločevanja v javnem življenju, sploh patent na vse pravice, ki se lahko delijo v naši javnosti. Samo velik politik in še večji demokrat Voglar ima privico do strankarskega organizacijskega delovanja, Korošec pa ne, zato ker ni Voglar, Kukovec ali Kramer (Glej »Narod« od 14. maja). Smrten greh je storil dr. Korošec, ker si je drznil organizirati po vseh jugoslovanskih krajih Ljudsko stranko. Pred magli sod pridejo vsi štajerski voditelji Slov. Kmečke Zveze, ker kršijo »demokratski« patent s tem, da prirejajo brez pooblaščenega »certifikata« — ki bi ga morala izdati JDS, shode in čisto celo tam, kjer ga priredijo gospodje, ki imajo patent zato. To je nekaj strašnega, da si drznejo »klerikalci« celo kaj takega!

Tudi v Ptujju postajajo odločnejši v narodnem oziru. Ptujsko glavarstvo je razposlalo ta le razglas: »Znani in neznani hujakači pehajo v zadnjem času po deželi, ki z vznemirljivimi vestmi

razburjajo prebivalstvo, delajo protidržavno propagando in vzbujajo med ljudstvom nezadovoljnost ter strah. Svarim tem potom vsakogar pred obče vanjem s takimi izdajicami in sovražniki naroda ter domovine s pozivom, da zasledujejo te zločince, ter jih oddajo najbližji orožniški postaji ali g. občinskemu predstojniku, ki imajo navodila za nadaljno postopanje. Tuji državljani, ki se ne morejo izkazati s pravičnimi potnimi listi, se bodo povsod aretirali. Istotako svarim vsakogar pred nevidnim govorčenjem in razširjanjem vznemirljivih vesti, ker se bode proti vsakomur, ki bi hotel v govoru ali dejanju, posredno ali neposredno škodovati državi, oziroma odvrčati druge od državljanjskih dolžnosti, postopalo z najstrožjimi sredstvi. Opazaram konečno še enkrat, da se kaznuje tudi vsaka odpornost zoper domačo vlado in njene organe ali zaničevanje njih odredb glasom § 2 naredbе narodne vlade SHS z dne 13. januarja 1919, šte. 272, z globo do 2000 K, oziroma do treh mesecev ali pa z globo in zaplato ob enem. — Vodja okrajnega glavarstva: Dr. Pirkmaier m. p.

Nove cerkvene skladbe. 12 Tantum ergo je zložil Stanko Premrl, stolni kapelnik v Ljubljani. Zvezek teh skladb se dobiva v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Priporočamo!

Nove knjige. Jugoslovanska knjigarna je zopet izdala »Josip Jurčiča, Spisi IV. zvezek« uredil dr. Ivan Grafenauer. Vsebina: Cvet in sad, Hči mestnega sodnika, Kozlovska sodba v Višnji gori, Dva brata. Cena za broš. izvod 10 K, vezan 14 K. Knjigo je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Izšel je tudi V. zvezek Jurčičevih spisov s sledečo vsebino: Sosedov sin, Sin kmetkega cesarja, Mej dvema stoloma. Ta zvezek velja broš. 4 K, vezan 8 K. V tisku je tudi še 6. zvezek.

Za naše meje. V komisijski založbi L. Schwentnerja v Ljubljani je izšla brošura: »Dr. D. Puc. Za naše meje«. Cena K 1-50 in 10 odstotkov drag. pribitka. Terna delcu je: »Primorski Slovenci ostanejo zvesti Jugoslaviji«. Čisti dobiček je namenjen v podporo šolstva v zasedenem ozemlju.

Dopisi.

Kamnica pri Mariboru. Na binkoštno nedeljo po rani maši se vrši v prostorih Hiterjeve gostilne občni zbor Kmetke hranilnice in posojilnice v Kamnici, na katerem poročata nadrevizor Pušenjak in urednik Stupan. Kmetje in viničarji pridite v obilnem številu!

St. Ilj v Slov. gor. Na gostiji Lilek-Srnc so darovali gostje za mariborsko Dijaško kuhinjo 155 K. Rodoljubnim gostom srčna hvala! Novoporočencema obilo sreče!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Dne 13. aprila je po dolgi bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče umrl Jožef Herman, posestnik iz Okoslavca, star 59 let. Pogreba se je udeležila nešteta množica ljudstva in sorodnikov. Počivaj v miru dragi Jožef. Na svidenje nad zvezdami! Žalnoči ženi in otrokom naše sožalje.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Velika nesreča je zadela naše Bralno društvo. Zgorel je namreč gledališki oder in vsa oprava. Naše Bralno društvo, ki je prej tako vzorno delovalo v dobrobit naše župnije, je zadel s tem hud udarec. Bralno društvo in dramatični odsek pa je sedaj vsled tega čisto zaspalo, češ, novi oder bo že sam prilezel. Tej zasplosti bi se čisto lahko odpomoglo, ko bi bilo dovolj energije, in te ravno manjka. To ni ravno časno za našo župnijo, za rojstni kraj našega prvobornitelja — ministra dr. Korošca. Lep načrt, ki ga nekateri že gojijo, je, da bi se začelo nabirati za bodočo »Dr. Koroščevo gledališko dvorano«, zakar bi se prosilo tudi sosednja društva. Čeravno bi se gledališki odsek ustrašil tega lepega pa tudi težkega načrta, vendar ne smemo obupati! Splošno pa naj predsednik uvažuje ta migljaj dobro mislečih župljanov! Toraj le korajžno na delo!

Ljutomer. Slovenke v Ljutomeru in okolici prirede v nedeljo 25. t. m. po večernicah ob 8. uri v gostilni »Triglav«, prej stara pivarna — tomholo v korist koroškimi beguncem. K obilni vdeležbi vabi odbor. — Morebitni dobitki se naj oddajo do 24. t. m. v pisarni g. dr. M. Stajnka — cerkv. trg.

Sv. Andraž v Slov. gor. Pozornim, maogo brojnim poslušalcem je naslikal begunec g. Poljanec, župnik iz Škocjana pri Velikovu 11. t. m. na prireditvi tukajšnjega društva v živih barvah strašno usodo ubogih Korošcev. Ljudstvo se je zgrašalo nad vandalizmom nemških hijen. Pride dan osvete, strašen dan plačila!

Selnica ob Dravi. Na belo nedeljo popoldne po večernicah je bil občni zbor čitalnice. Sklenilo se je pri tej priliki, da se delo v izobraževalnem društvu pozivi, da se ustanove različni odseki, ki bodo stali našemu ljudstvu v vseh potrebah ob strani in mu obenem nudili priliko, da se tudi duševno povzpne kvišku. Glede knjižnice se je tudi marsikaj razpravljalo; tako je na primer povdarjal novi predsednik, da delo v knjižnici ni samo delo njenega odbora, ampak, da je treba, dokler se knjižnica ne dvigne do gotove višine, dela vs h njenih članov. Selnčani, skupaj na delo! Vstanite, zora puca!

Vuzenica. Prijatelj lista nam piše: Potova sem po Dravski dolini in se zadržal tudi neka časa v trgu Vuzenici, ki je z okolico vred popolnoma slovenski. Pridem do trgovine L. Kressnik in vidim v izlozbi pisani cenik z glavo »Achtung« in nemško ponuja svoje blago Slovincem. Vprašam, je li to umestno? Ne daleč od te je druga trgovina »Johann Schulligoy«, ki se menda z Jugoslavijo tudi ne more prav spoprijazniti. Čeprav je nekje iz Tribuše na Primorskem doma, od Slovencev živi in prej, ko je prišel v Vuzenico za mežnarja, niti menda nemško znal ni, — je pač le »Sch« purgar, je tak bolj »nobel«. Kedaj se bodeta pa ta dva spomnila, da smo v SHS. Od druge strani nam pišejo: Kdor se vozi z železnico mimo Vuzenice, temu se bliščijo še vedno nasproti napisi »J. Schebreck, Gasthaus und Fleischhauerei« in pa »Germutz, Gasthaus«. In to ravno ob železnici! Ko da smo v Nemški Avstriji! Kaj slovenska občina res ne zna sama napraviti reda? Ali naj pride posebni poziv od vlade? — Metla, kje si? Dva popotnika.

Ribnica na Pohorju. V stari Avstriji smo imeli postajo »Reifnig Fresen«. Prišla je težko pričakovana Jugoslavija in menili bi, da dobimo postajo: »Ribnica-Brezno«. Kaj še! Na postajnem poslopju se blešči napis »Brezno«. Pričakujemo od naše občine, da stori potrebne nujne korake, da bo naša stara pravica obveljala tudi v Jugoslaviji. Merodajnim oblastim bi pa svetovali, da pri pretvarjanju imen postaj itd. vprašajo tudi prizadete okraje in občine.

Iz ptujске okolice. V »Ptujskem listu« smo čitali, da nameravajo v Ptujju uvesti avtomobilne vožnje. Da, prav lepa je ta misel, pa naj gospodje ne zamerijo: predno morajo misliti na avtomobile naj se zmislijo na ceste. Pobegli oče Ornig so prevzeli od prejšnjega slovenskega načelnika krasne ceste pa zapustili so take, da ni več mogoče voziti. Za prazen voz se rabi po več parov živali. Prosimo gg dr. Pirkmaierja in dr. Fermevca, da pomagata gerentu Brenčiču.

Sv. Jurij ob juž. žel. V ponedeljek, dne 5. maja t. l. se je vršil tukaj Florjanov sejm za govejo živino. Prignalo se je 81 goved ter nekaj ovc in koz. Cene so bile sicer še vedno ogromne, vendar je pa bilo že spoznati, da se znižujejo. Domači mesarji iz Celja in drugod so kupili precejšno število klavne živine. Ker nimajo koledarji in pratike sejmskih seznamov bedi cenjenim bralcem in občinstvu tem potom naznanjeno, da se bodo zopet vršili živinski sejmi (izvzemši za konje) v ponedeljek dne 16. junija ter v ponedeljek dne 23. junija t. l.

Hrastnik. Med tukajšnjimi socialisti se večkrat poje slavospev boljše vizmu. Ker pa v naši okolici, večjih magnatov, katere bi se naj oskubilo, ni mnogo, se grozijo navrh še duhovnikom. Mnogim, bolj treznim delavcem se to čudno zdi, ker vsi vemo, da duhovniki nimajo tako velikih vred, da bi bilo vredno deliti. Toraj zakaj tudi duhovnike?

Vojnik. Pri poštnem uradu v Vojniku se je otvorila dne 3. maja t. l. postranska telefonska centrala z javno govornico priključena k glavni centrali v Celju, za krajevni in medkrajevni telefonski promet.

Dramlje. V nedeljo, 4. maja po rani sv. maši se je tu vršil pri obilni udeležbi shod SKZ. Udeleženci so z velikim zanimanjem in odobravanjem sledili navdušenemu izvajanju g. govornika dra. Ogrizeka iz Celja; nakar se je izvolil odbor.

Šalek. Ustanovitev kmetijske podružnice v Šaleku se je vršila dne 13. p. m. Dosedaj je pristopilo 114 članov. Le tako naprej zavedni slovenski kmetje!

Sv. Štefan pri Šmarju. Dne 13. aprila t. l. smo imeli po dolgih letih politični in gospodarski shod, na katerem je nadrevizor VI. Pušenjak silno spretno in v šaljivi obliki ljudstvu pojasnjeval politični položaj in razpravljaj o važnih gospodarskih vprašanjih. Zborovalcev se je sešlo toliko, da se je moral shod vršiti pod milim nebom pred gostilno Pangeršek. Enoglasno so se sprejele resolucije proti krivičnemu zasedenju slov. pokrajina po Italijanih in Nemcih, verižni trgovini in vladajo-

čemu odušastu ter previsokemu odmerjanju osebnodohodaanskega davka. Zahtevalo se je od vlade, naj izvede modro agrarno reformo in naj preskrbi šmarnem okraju tako potrebne ceste. — Iz Loke sem kaj prestavljena posojilnica je pristopila k ljubljanski zadružni zvezi ter pravnice vsak četrtek predpoldan v hsti France Perš.

Prijateljstvo SKZ dne 4. maja je bil kljub pozni razglasitvi zelo dobro obiskano. Zastopane so bile po večini župnije ptujskega okraja. Državni poslanec prof. Vesenjak nam je v poljudni besedi obrazložil zunanji in notranjepolitični položaj, podal nam je jasen vpogled svojega dosežanega delovanja v Beogradu in nas seznanil o bodočem parlamentarnem delu, tako o agrarni in volilni reformi, o vrednosti denarja, o vojnih posojilih itd. Ob koncu nam je povedal zelo veselo dejstvo, da Jugoslovanski klub — akoravno majhen po številu — uživa velik ugled v Narodnem predstavništvu in to po posebni zaslugi svojega spretnega voditelja g. dr. Korošca. Deželni poslanec Miha Brežič nam je raztolmačil, kako je prišlo do razpada stare Avstrije in do ustanovitve kraljestva SHS, poročal je o svojem delovanju kot komisar okrajnega zastopa in ob koncu poudarjal potrebo organizacije slovenskih kmetov. Predsednik banko Arnuš se je zahvalil poslancema in opozoril poslušalce, naj tega, kar so danes slišali, nikar ne pozabijo, temveč sosed naj pove sosedu, tako da bodo vsi kmetje združeni v SKZ prišli do iste veljave in moči, ki jim gre po božji in človeški pravici. Med splošnim odobravanjem je bilo sprejetih več resolucij glede zasedanja našega ozemlja po tujih, nepravičeno visokih cen na železnici itd. Pristopilo je veliko novih članov k naši SKZ.

Velenje. Odredbe zastran osebnega prometa na železnici se nam ne zdijo posebno modre. Na postaji Velenje ne dobiš voznega lista, če nimaš legitimacije od štacijskega poveljstva v Slovenjgradu ali Sočanju. Dobro; hočem se z vlakom peljati po legitimaciji, a ne morem, ker nimam legitimacije od štacijskega poveljstva in brez legitimacije ne dobim voznega lista! Voza nimam, peš mi je predaleč, tudi zamudim preveč, voznik zahteva 30 K. Kakor se vidi, so s to odredbo najbolj prizadeti slovenski kmetje. Kateremu se pa ljubi pisariti na štacijsko poveljstvo? Nemškutarji, ki so doma v Sočanju, Slov. Gradcu in Velenju, si bodo znali dobiti legitimacije na lahek način, a mi slovenski reveži moramo pač ostati doma in trpeti škodo. In še nekaj. Koga pa pona štacijski poveljnik, ki je prišel pred nekaj dnevi v te kraje? Čemu so pa županstva in orožniška postaja. Torej malo bolj moderne in praktične naj bodo te in enake odredbe, ne pa zopet čisto — avstrijske!

Smartin pri Saleku. S puškami oboroženi roparji so dne 8. t. m. malo pred polnočjo odgnali konje iz župnijskega hleva. Več dni ni bilo sledu za njimi. Slednjič so orožniki izsledili konje v Vitanju. Nekaj roparjev je že pod ključem. Sliši se, da so bili konji celo na Vranskem. V sredo, dne 14. maja, je Mobil g. župnik Cizej konje nazaj.

Brežice. Znano nam je, da je bil mariborski pivovarnar Götz opozorjen na svojega tukajšnjega agenta, nemškutarskega hujška Rudolfa Bieberja, naj ga odslovi, kar se pa še do danes ni zgodilo. Dognalo se je tudi, da službuje njegov sin v nemško-avstrijski armadi kot častnik, ter se bojuje ob spornih mejah zoper Slovence. Svetujemo tvrdki Götz, naj svojega varovanca, ki tudi šeuva in hujška s svojimi bratci po brežiških gostilnah proti Jugoslaviji, takoj odpokliče, sicer bomo segli po drugih sredstvih, ki bodo zadele prav živo ne le pokroviteljico tvrdko Götz, ampak tudi njenega varovanca Bieberja. Pred par leti je streljal ta hajlovec na videmski postaji na brežiške Sokole, ko so se vračali iz nekega izleta domov. Pri tej priliki je bila težko ranjena deklica nekega železniškega čuvaja na poti. Okrožno sodišče je obsodilo tega vročekrvneža v denarno globo, ki jo je pa plačal gospodar Götz, Bieber se danes izgovarja, da ni streljal on, ampak nekdo drugi, ter da je prevzel odgovornost na sebe samo zato, da je rešil pravega storilca, ki je baže imenitnejši gospod, kot je Bieber sam. — Glas gre i po naši okolici, da se naseli na mesto dr. Janescha drugi slovenski odvetnik v Brežicah in da prevzame v svojo službo bivšega Janeschovega pravnika Svobodo, najimenitnejšega prijatelja Bieberjevega, mošta, ki je tudi vneto sodeloval pri sokolski aferi na Vidmu. Naše mnenje je, da ne sme biti na slovenskih tleh kruha za junake kot sta Bieber in Svoboda.

Zamenjava kron za dinarje.

300 K za 100 dinarjev.

Belgrad, dne 15. maja. Ministrski svet je izdal ukaz, s katerim se določa kurz krone s 300 K za 100 dinarjev. Po tem kurzu se bo odslej računalo tudi pri državnih blagajnah. Finančni minister dr. Ninčič je izjavil, da se bo v kratkem pričela akcija za izmenjavo kron v dinarje. Kdor bo zamenjal krone v dinarje pred 1. junijem, bo dobil za vsakih 100 K 5 dinarjev več kot pozneje.

Amerika nam pošlje železniške lokomotive.

Ravnateljstvo državnih železnic se pogaja z nekim ameriškim konzorcijem radi dobave lokomotiv in vagonov iz Amerike. Amerika bo poslala Jugoslaviji 200 novih lokomotiv.

Najnovejša poročila:

Novo meje Nemške Avstrije potrjene.

Beograd, 16. maja.

Kakor se poroča iz Versaillesa, je svet deseterice snoči ratificiral sklepe glede novih mej Nemške

Avstrije. Wilson ni bil navzoč, nastopal ga je njegov tajnik.

Mirovna pogodba z Nemško Avstrijo.

Svet četvorice je razpravljajl včeraj še nekatere podrobnosti mirovni pogodbi z Nemško Avstrijo in Ogrsko; pričakovati je tedaj, da bosta obe pogodbi tekom teh dni gotovi. Prihod nemško-avstrijskih delegatov je določen na danes. Kakor poročajo listi, se nastanejo vodilni delegati v paviljonu Henrika 4., ki ga je dal na razpolago ameriški Rdeči križ. Druzi delegati, izvedenci, zastopniki časopisja in člani tajništva bodo stanovali v štirih vilah v bližini o-

menjenega paviljona, ravnotako kakor nemški delegati v Versaillesu ne bodo smeli niti avstrijski delegati z zunanjim svetom obklevati. Zaporne odredbe so že izvršene. Prve dni se bodo bavili s pregledovanjem poverilnic. Mirovne pogodbe izroče delegatom začetkom prihodnjega tedna. „Echo de Paris“ namigava, da se radi negotovega položaja na Ogrskem ne more ničesar skleniti, ali pride ogrska delegacija na Francosko.

Mirovni pogoji za Nemško Avstrijo.

Dunaj, 16. maja.

„Allgemeines Handelsblatt“ je izvedel za te-le mirovne pogoje Nemške Avstrije:

1. Priznanje treh novih držav.
2. Odprava vojaške dolžnosti v Nemški Avstriji.
3. Preobnova nemško-avstrijske armade v politijsko četo.
4. Oddaja municijskih vozov in težkih topov.
5. Porušenje nemškoavstrijskih trdnjav.
6. Sodno zasledovanje onih oseb, ki so se pre-

grešile na ta ali drug način pri vojnih operacijah.

7. Plovstvo na Donavi se podredi zvezi naroda.

8. Banat s temišvarskim komitatom pripade Jugoslaviji.
9. Rumunija dobi velik del Erdeljskega.
10. Južna Tirolska pripade Italiji.
11. Koroško do St. Vidna in Štajersko do Lipnice dobi Jugoslavija.
12. Med Jugoslavijo in Čehoslovaško se osnuje približno 20 km široki pas.

Mirovni pogoji za Nemško Avstrijo uničujoči.

Dunajski korespondenčni urad priobčuje:

Po poročilu pariških listov bodo mirovni pogoji, katere bo narekovala ententa Nemški Avstriji in Ogrski, stavljeni v isti obliki, kakor so bili oni, ka-

tere je prejela Nemčija. Mirovni pogoji bodo za Nemško Avstrijo uničujoči, torej jih Nemška Avstrija ne more podpisati.

Čiščenje v mariborskem okraju.

Naše okrajno glavarstvo je pričelo temeljito posmetati z raznimi nemčurji in hujškači proti naši državi. Ako bo okrajno glavarstvo to delo vstrajno nadaljevalo, smo prepričani, da bo v nekoliko tednih v naših obmejnih krajih najlepši mir in red. Med drugim je okrajno glavarstvo izdalo te-le odredbe:

1. Ker so se ponavljali slučaji, da se je v gostilnah Novak Jakob in Majek pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, oziroma v restavraciji na kolo-dvoru pri Sv. Lovrencu šeuvalo proti Jugoslaviji in ker se je posebno skušalo vplivati na k orožnim vajam vpoklicane, naj se ne odzovijo poklicu, zaprlo je okrajno glavarstvo te gostilne do preklica.
2. V gostilni Alojzija Baumgartner pri St. Lovrencu nad Mariborom bilo je v zadnjem času zbirališče vseh hujškačev proti Jugoslaviji. Zaprlo je okrajno glavarstvo radi tega iz varnostnih ozirov to gostilno do preklica.
3. Gostilničar Wutte iz Križega brega pri Poljčanah se je trudil pri k orožnim vajam poklicanih, da bi se ne odzvali poklicu. Imel bo odgovarjati pri sodniji. Ker je gostilničar, mu je glavarstvo iz varnostnih ozirov zaprlo gostilno do preklica.
4. Prejšnji nadučitelj v Pekrah, Klöckl F., znani hujškač proti Jugoslaviji, je dobil od okrajnega glavarstva povelje, da se s celo rodbino preseli do dne 22. t. m. v Nemško Avstrijo.
5. Prejšnji postajenačelnik Moderegger, ki niti stanovanja ni hotel sprazniti svojemu nasledniku, mora na povelje okrajnega glavarstva do dne 20. t. m. se preseliti v Nemško Avstrijo.
6. V občini Studenci pri Mariboru se je vršila dne 14. t. m. od 20. do 22. ure revizija vseh gostiln glede točenja alkoholnih pijač in vpoštovanja policijske ure. V gostilnah Serbinek, Delavska cesta 26, in Alojzija Uran, Okrajna cesta 64, se je pi-

lo dobro vinee, zakar pa bo moral gostilničar plačati skupicek za kazen, ki mu bode odmerilo okrajno glavarstvo.

7. Tovarna za dušik v Rušah se je postavila pod državno nadzorstvo. Nadzornikom je imenovan g. Hinko Pogačnik, tovarnar v Rušah. Upajmo, da bode ta nadzornik pometil kmalu nemškutarijo v tej važni tovarni.

8. Pod državno nadzorstvo se je postavilo premoženje Pacher pl. Theinburg, posestnice grada Hausampacher. Ta gospa se je posebno odlikovala dne 27. prosinca, ko so se vršile demonstracije pred okrajnim glavarstvom. Ko je stopila odslovljena deputacija mariborskih nemškutarjev iz poslopja okrajnega glavarstva, stala je imenovana pred vrati in zaklicala: „Ist das Resultat ein günstiges?“ Znani Pirmir iz Maribora jo je potolažil, da je rezultat „ein ungünstiges.“ Upamo, da g. dr. Rosina, ki je imenovan za nadzornika, brezobzirno napravi red in da svetuje Margareti, da kmalu odpotuje v zaželjeno — Nemško Avstrijo.

9. Pod nadzorstvo se je postavilo posestvo uničevalca gozdov Josipa Samer. Nadzornikom je imenovan g. dr. Milan Gorišek, odvetnik v St. Lenartu v Slov. gor. Prepričani smo, da bode les, ki ga je tako pridno napravljajl za Nemško Avstrijo, dobrodošel slovenskim rodbinam šentlenarskega okraja.

10. Orožniški stražmojster Čuk iz Selnice ob Dravi je na zahtevo okrajnega glavarstva postavljen iz mariborskega političnega okraja. Čuk je znan iz rušanskih dogodkov. Tam v Rušah je zabeleženo tudi ime tega človeka, a tudi v tisti črni knjigi, v kateri je pisana zgodovina leta 1914.

Kaj pa „Südmarkhof“ v St. Ilju v Sl. g.?! Tudi ta že dolgo pričakule, da bi ga zaprli. Upamo, da se to kmalu zgodi.

Ententina komisija v Slov. Gradcu.

Slov. Gradec, 16. maja.

Včeraj se je mudila posebna ententina komisija iz Ljubljane na črti Dravograd—Slov. Gradec. Dognala je, da so Nemci kljub pogodbi, ki so jo

sklenili s Slovenci, prekoračili štajersko mejo in so počenjsli na tej črti in v Dravski dolini enake roparske in zverinske čine kot na Koroškem. Sedaj so zopet vsi kraji to-tran koroške meje, tudi St. Janžia Meža v naših rokah.

Slovensko Prekmurje v ognju.

Ljutomer, 16. maja.

Prekmursko slovensko ljudstvo se je uprlo na celi črti od monoštra Sv. Gottharda do Ljutomera. Pet dni so bili Slovenci gospodarji Prekmurja.

Prosili so Beograd, Ljubljano in Zagreb pomoči. A našli so gluba ušesa. Sedaj je žalibog upor potlačen in sicer s sila. Slovenske vasi gorijo, Mažari so iztirali več tisoč Slovencev in Slovenk v madžarsko sužnjost. Pobijali so jih kot pse.

Osebna dohodnina.

Davčne oblasti so dobile nalogo da morajo v najširši meri vpoštovati pritožbe proti previsoki i krivični odmeri dohodninskega davka Upošte

vati se morajo tudi vse zakasnele pritožbe. Kdor je torej prizadet, naj takoj napravi dobro utemeljeno pritožbo.

Avtomobili.

Naredba deželne vlade za Slovenijo, s katero se od-
pajo prijave in označbe vseh avtomobilov in moto-
ciklov na ozemlju Slovenije.

§ 1. Vsak avtomobil in motocikel brez ozira na
vrsto in rabnost mora biti prijavljen avtoreferatu
deželne vlade za Slovenijo. Prijave za tiskovine, ki
se dobivajo pri avtoreferentu, je kolkovati z 2 K.

§ 2. Vsak avtomobil in motocikel dobi na pod-
stavi prijave svojega lastnika evidenčno številko in
tablico.

§ 3. Vsak avtomobil mora imeti spredaj in zadaj
po dosežanih predpisih napravljeno in pritrjeno ta-
blico s črkami SI in evidenčno številko, ločeno od črk
s kratko prečno črto. Številke do 999 so arabske, a
tisoči se označujejo z rimskimi številkami; na prim.
SI-905. Za motocikel zadošča ena tablica s črkama
SI in evidenčno številko, pritrjena kakor je predpi-
sano v § 32 citirane naredbe. Številko prideli avto-
referent, pričeni z eno, in sicer ločeno za avtomo-
bile in motocikle.

§ 4. Vsak lastnik avtomobila (motocikla) mora
dokazati, da je bil avtomobil (motocikel) že pred 28.
oktobrom 1918 njegova last, oziroma, da ni bil pred
označenim dnevom last bivše avstro-ogrske vojne u-
prave. V dvomljivih primerih avtoreferent ali njegov
zastopnik izvrši ogled avtomobila (motocikla). Stro-
ške trpi, če se izkaže, da so lastnikovi podatki pravi-
lni, deželna vlada za Slovenijo, v nasprotnem pri-
meru pa priglasiatelj.

§ 5. Vsak avtomobil (motocikel), o katerem se-
danji lastnik ne bo mogel dokazati, kar zahteva § 4,
bo smatral avtoreferent za demobilizacijsko blago in
ga bo zaplenil.

§ 6. Avtomobili (motocikli), ki prihajajo iz osta-
lih delov kraljestva SHS, potem iz tujih držav, ter
ostanejo več nego 14 dni na ozemlju Slovenije, se
mora jo istotako prijaviti pri avtoreferentu deželne
vlade.

§ 7. Označba, navedena v § 3, in evidenčna
tablica (§ 2) morata biti na vsakem avtomobilu (mo-
tociklu) najpozneje do dne 31. maja 1919 pritrjeni na
predpisanem mestu, drugače se bo lastnik kaznoval
z globo do 600 K, oziroma z zaporom do 6 tednov.

Na pomoč koroškim
beguncem.

Primorani vsled koroških dogodkov iščejo ko-
roški begunci na Kranjskem in Stajerskem zavetja.
Mnogi izmed njih so dvakratni begunci: pregnani z
Goriškega so se nastanili na Koroškem, a sedaj so
drugič pognani po svetu. Cesar niso ti reveži izgu-
bili pri begu iz Goriškega, so izgubili sedaj pri be-
gu s Koroškega. Posamezni niso rešili ničesar kot
golo življenje in cape na sebi. Dolžnost vseh oblas-
ti, okrajnih glavarstev, županstev itd. je, pomagati
tem ljudem. Življenjska kruta usoda jih je izmučila
in zato je dolžnost vsakega in zlasti tudi vseh jav-
nih organov, pomagati ljudem, ki niso sami zakri-
vili svoje bede in trpljenja, z besedo in dejanjem.
Brez mrmranja, brez obotavljanja mora se jim pri-
skočiti na pomoč. Zato pozivljata poverjeništvu za
socialno skrbstvo in posredovalni urad za begunce
vse oblasti, da povsod in ob vsaki priliki nudijo tem
največjim revežem glede stanovanja, dela, obleke,
prehranjevanja, begunske podpore itd., pomoč.

Poverjeništvu za socialno skrbstvo bo, izvršu-
joč svoje dolžnosti, za slučaj kakih pritožb radi po-
stopanja proti beguncem, storilo proti krivcem ener-
gične korake. Begunci, ki bi imeli kake tozadevne
pritožbe, naj se zglase pri posredovalnem uradu za
begunce v Ljubljani.

Poverjeništvu za socialno skrbstvo in posredovalni
urad za begunce SHS v Ljubljani.

Koliko stane „Straža“?

Od 1. maja naprej stane naš list
celoletno K 18.—, poletno K 9.—, četrt-
letno K 5.—. Posamezne številke bodo
stale 30 vin., brez ozira na to, ali obse-
gajo 4 ali 8 strani.

Inserati bodo stali, ena petitvrsta, visoka
3 milimetre in dolga 46 milimetrov, K 1.—; v
malih naznanilih bo stala beseda 30 vin.

Tiste naročnike, ki so naročnino že naprej
plačali, vljudo prosimo, da nam za letošnje de-
plačajo naročnino in sicer za vsak mesec
od 1. maja naprej 50 vin. N. pr. ako ima
kdo plačan list do konca leta, naj nam doloži
še za 8 mesecev 4 krone.

Izjava.

Podpisani Feliks Vrščič, trgovec v Ljuto-
meru, preklicujem svoje besede, da g. Ferdo
Herzog, trgovec in založnik tobaka v Ljuto-
meru, nima dovolj denarja za nakup tobaka,
in da se zaradi tega dobi premalo tobaka, kot
neresnične obžalujem, ter se zahvaljujem, da
je g. Herzog odstopil od nadaljnjega postopanja
proti meni.

Ljutomer, 10. maja 1919.

Feliks Vrščič.

MALA NAZNANILA.

Prodaja se:

Email-poseda za kuhanje, vsako-
vrstna sita in rešetka, kakor tudi
košare se dobijo po najnižji dnev-
ni ceni samo v veliki zalogi pri
Jožef Antloga, Maribor, Zofijin
trg 1, sraven mestne mostne teh-
nice. 835

KARBID

po tovarniški dnevni ceni raspo-
lilja na veliko in malo vsako
množino po pošti in vakuu, glav-
na zaloga Ivan Andrašič v Mari-
boru, Koroška cesta 25. 799

Silvalni stroj na prodaj ali se za-
menja za kivila. Švare, Viktorin-
hofova ulica 9/L Maribor. 893

Zaradi preselitve se prodaja glav-
vir „Schweighofer“. Cena 1000 K.
Meljaka cesta 12/L Maribor. 890

5 vagonov kinlega selja se po ce-
ni prodaja. Iste se pri živinorejski
sveti na Homen p. Radomlje,
Kranjsko. 912

LESENA HIŠA s stanovanjem v
bližini kolodvora v Stralsku pri
Ptujah s gospodom in njivo v izme-
ri 8400 m² s vodnjakom, kletjo,
hlevom za svinje in konje, gres-
nico vse betonirano ter enim od-
gonom gnojja se prodaja po primer-
ni ceni. Pojasnila baje iz prija-
nosti gospa Persche, kolodvor v
Stralsku. 919

Stročna opeka, cementne cevi in
drugo stavbeno gradivo je na
prodaj. Vprašajte: Gartengasse
12, Maribor. 918

Kmetijska kobilica se prodaja Barga-
sse 20, Maribor. 921

Gostilna se kupi ali vzame v na-
jem v Mariboru ali v okolici. Po-
nudbe na: Koprivnik, Bassegger-
jeva ulica 11, Pobrežje pri Mari-
boru. 945

Kupi se:

Graščina

približno 100 oralov zemlje se ku-
pi. Ponudbe na naslov: M. Ta-
dič, Zagreb, Domebranska ul. 1.
909

Potrebuje

se večja množina oglja, drv in
konstrukcijskega lesa. Natatne
ponudbe pod „LES“ št. 908 na
upravo lista.

VRECE, sode i steklenice kupi-
ta vsako množino Jerausch &
Gerhold, Stalni trg 2, Maribor. 851

LIPOV LES kupuje okrogel in re-
zan Ivo Sočič, kitar, Maribor. 822

Lepa kobilica 7 let stara s op-
ravo in vozom vred po ceni na pro-
daj v Novivasi, Spodnja Radvanj-
ska cesta 14, Maribor. 927

Na prodaj hiša v Oplotnici s 4
sobami, klet, hlev s lepim vrtom
za kelenjavo in brajčami, ki da-
do 3-4 hl vina. Cena po dogo-
voru. Poizve se pri g. Fr. Dob-
niku v Konjicah št. 116. 948

Močan voz v dobrem stanu se
prodaja pri Silvester Cebe, kovač v
Dolgošah, Maribor. 946

Koruzna na malo in debelo po naj-
nižji ceni se prodaja pri Frane Vi-
doviču, Maribor, Cvetlična ulica
št. 15. 944

Prodaja se, oziroma dá tudi v na-
jem dobro ideča ter vpeljana tr-
govina s skladiščem poleg želez-
nice na prometnem veselem kra-
ju. Ponudbe do 15. t. m. Naslov
pove uprava lista. 902

Študentske cevi stare prodaja An-
ton Lešnik, študentski mojster,
Študenec pri Mariboru. 950

DVA enovprežna voza se prodaja
pri Franc Ferku, Sofijski trg, Ma-
ribor. 941

Prodaja se koleselj in 1 težek voz
za vožnjo oba v dobrem stanu
Fani Bauman, Planina pri Sevnici.
938

2 novi drevelni žimci iz konjake
dlake ste na prodaj. Čermak, Pfar-
hofgasse 1. 940

Kobilica 14 pesti visoka in ena
breja svinja je na prodaj. Hum-
boldova ulica 6, Melje v Maribo-
ru. 930

Fino novo kolo se prodaja za 800
K. Tržaška cesta 15, Maribor. 929

2 prasca 4 mesece stara na pro-
daj, Bernec Kamnica. 935

Službe:

Organist se sprejme pri Sv. Bar-
bary v 31. gor. 842

MIZARSKI POMOČNIK se sprejme
v stalno delo pri A. Lekše, mi-
zar v Mozirja. 872

Začasno in spreten popolnoma
samostojni polir se sprejme, s gla-
siti ali osebno predstaviti se je
v Ormožu 10. 911

Razpisuje se služba organista in
mešnarja na Remniku. Nastop
lahko takoj. Ponudbe na župni
urad Remnik, p. Marbeg. 887

Občina mesta Šoštanj išče občin-
skega tajnika izveščenega v vseh
občinskih pisarniških poslih. Na-
stop službe takoj, plače po do-
govoru. Invalidi prednost. Po-
nudbe je vložiti na gerentstvo
mesta Šoštanj. 959

Ušeneš močen se sprejme pri g.
Jos. Kotnik, pekarna v Tegethof-
ova cesta 81, Maribor. 951

Hišna anažna in poštna želji
najti stalno službo, gre samo v
strogo krščansko hišo ali župniš-
če. Terezija Plohl, Kaniža 18, p.
Luj. 943

Pridna deklica išče stalne službe
kot kuharica v pošteno krščan-
sko hišo. Terezija Plohl, Kaniža
18, Ptuj. 942

Išče se služba v mali slovenski
družini. Več pove uprava. 937

Mladenič 20 let star išče službe
kot sluga v banko ali pisarno.
Zrkovaška cesta 65, Pobrežje pri
Mariboru. 936

Pisarniška moč išče službe. Go-
novca Sever, pošta Sv. Duh-Lo-
če, Breg 2. 928

Razna:

Obleke

od preposte do vsakovratne naj-
finije, domače, dobro in vestno
delo, vsake velikosti, izborne ka-
kovosti izdeluje točno in solidno
ter prodaja 719

ALOJZIJ ARBEITER,
Maribor, Dravska ulica št. 15,
pri starem mostu.

Spodnja in Gor. Savinjska
dolina in Slovenjegraški
okraj. 933

Kdor hoče po cenah

naj si naroči nov patentiran na-
čin sidanja, kateri je polovico
cene; kdor rabi načrte in pro-
račune za stavbe, kdor rabi si-
darje, opeko, cement, apno, še-
lesalno naj vse to nareduje pri
Dragotinu Korošcu, 848

stavljeni mojster
v Zalcu pri Celju.

Stanovanje in sicer eno opremlje-
no sobo se išče za duhovnika v
Mariboru. Več pove upravnštvo
lista. 947

Otroške obleke namenajo za
mas v Bismarkstr. 18, pritl. v
Mariboru. 934

POZOR! Perilo za pranje in gla-
jenje se sprejme v Krčevinah 191
pri Mariboru. 931

Manikura!

Zdravniško preizkušena maserka
za negovanje telesne lepote, ma-
nikura in pedikura. Eigenova c.
6/L. Maribor. 933

Moška obleka še prav močna se
zamenja za 15 kg masti ali pa
20 kg špeha. S. Maribor, Gospos-
ka ulica 51. 952

Gostilna v mestu ali v bližini se
kupi ali vzame v najem. Jožef
Kraner, Ruperče, Sv. Marjeta ob
Fencl. 949

Tovarna za stavbeno mizarstvo,

Lampret i Pukl
v Sočtanju

sprejema vsa dela te stro-
ke s točno in ceno
izvršitev. 957

Kupujem:

smrekovo lubje

(čreslo)

les za jame

Prosim ponudbe s skraj-
no ceno! VINKO VABIČ
Zalec pri Celju. 932

Poslano.*)

Zvest svojim načelom in pokoren sklepu vseh
treh slovenskih strank z dne 10. maja 1919 opu-
stim odgovor na napade na mojo osebo v listih
»Slovenski Narod«, »Mariborski Delavec« in dr.
Pristojne oblasti bodo sodile o tem, kaj in ako
sem kaj zagrešil.

Fran Stupica,

953 notar pri Sv. Lenartu v Slov. gor.

* Za vsebino pod tem naslovom ne prevzame uredništvo nobene
odgovornosti.

Sanatorij Mirni dom

je spet odprt in sprejema bolnike vseh
vrst, kakor tudi okrepčanja potrebne.
Zdravljenje, tudi izvrstna brana pri zmerni
ceni. — Pojasnila daje lastnik in vodja
dr. Fran Čeh, pošta Gor. Sv. Kungota
pri Mariboru. 939

Dražba lova

občine Topolšica, razdeljenega po kat. občinah
Topolšica, Zavednje, Sv. Vid, se vrši

dne 6. junija 1919

ob 2 uri popoldan v občinski hiši v Šoštanju.
Lovišče ima nižavsko in planinsko zverinjad, fa-
zane in divje peteline. 960

HMELJ

kupi vsako množino Rudolf Pevec
v Mozirju. — Cena po dogovoru z
vzorci. 958

Naznanilo.

Vljudo naznanjam slavnemu občinstvu, da
prevzamem dne 17. maja

restavracijo od gosp. L. Vlahoviča
v Studencih.

postregel bom vedno s pristno kapljico in dobrimi
jedili. Se priporoča 962

J. Petričič.

Izredno velika zaloga vsakovrstnih

oblek za birmance in
moške,

površnikov, hlač itd. se prodaja po strogo znižanih
cenah pri

Ignaciju Božič

v Mariboru, Tegethofova cesta 34.

Opozarja se na delavske cajnaste obleke posebne
trpežnosti. 969

Notarska pisarna.

Notarski namestnik prejšnjega notarja dr. Wies-
tbalerja je otvoril 12. maja svojo

pisarno v Mariboru

v Tegethofovi ulici št. 12, v pritličju na desno.

Žalostnega srca javljamo vsem sorodni-
kom in znancom ter prijateljem pretužno vest
da je naša iskreno ljubljana mati gospa

Antonija Heber

in naša brata

Anton in Gustáv Heber

dne 8. in 10. maja za osebnimi in previ-
deni s sv. zakramenti v mariborski bolnici
mirno v Gospodu zaspali.

Trupla nepozabnih se v kratkem pre-
peljejo iz začasnega pokopališča za okužene
na pokopališče na Gori pri Sv. Petru. Sre-
te maše zadušnice so se brale dne 14. in 15.
maja v farni cerkvi Sv. Petra pri Mariboru.
Blag jim spomin.

Sv. Peter, dne 8. maja 1919.

956

Žalujoči ostali.

Knjigarna in trgovina papirja
VILKO WEIXL
MARIBOR :: Glavni trg št. 22

♦♦♦ Priporoča sledeče knjige: ♦♦♦

J. Jurčič: Zbrani spisi; broš 1 K.
 12 K. vez. 17 K.
 F. Golar: R. žul grm; broš 6 K.; vez. 7 K.
 Dr. B. Derž: Dojenčak; broš K 3 20.
 F. Juvančič: Učba knjiga fran-
 coskega jezika I. in II. del; broš K 4 40.
 F. Novak: Slov. stenografija; broš K 5 50.
 R. Loutan: Slovenski tajni besedi; broš K 2 20.
 F. Seldi: Naše meje; broš 1 K.
 Slovenske knjige za ljudske soli, vse vrste, ki so iz ljubljanske založbe. Vsaka knjiga po pošti od 50 vin. do 1 K. več.
 Cirilica v tisku in pisavi 80 vin. pošta 5 vin.
 Muzikalije in pesmi.
 Razglednica od proslavljanja Zmorskega in Friskopana v Mariboru, ter od proslave 1. majnika v Mariboru.

Danes nenadomestljivo perilo se šedi samo z uporabo mila

Tvornica mila
in sode

Ig. Fock Kranj

Poskusni zavoji z 4 in po vsebine. 708

SRNA

Zobozdravnik

dr. A. Kunst

naznanja, da je otvoril

zobozdravniški
stello v Celju,
Graška ulica št. 64

Ordinira od 8—12. in od 2.—4 ure popoldan.

Širite naše liste!

Brata Vošniak,

trgovina z usnjem in surovimi ko-
 žami ::PTUJ:: v hiši poleg okr. glavarstva
 (41) (prej trgovina Lenart) 395

podplati, notranje usnje, zgornje usnje črno in ru-
 javo, likanec, (usnje za konjsko opravo), cepljeno
 usnje za gamaše, elegantni box-calf in che-
 vrenux čevlji, pol čevlji, — čevlji iz telečjega
 usnja, navadni čevlji iz rujave kravine, dreta —
 podplatni cveki — platno.

Prvovrstno blago! Fino izdelano in trpežno!

GRABLJE

iz drevenega lesa

	nenasajene (čeljusti)	nasajene
15 zobni komad	K 2 20	K 3 20
17 " " "	2 40	3 50
20 " " "	2 50	3 80
24 " " "	2 90	4 40

SITA.

1) iz žice za moko 9 col v premeru komad	K 12 —
11 " " " "	12 50
12 " " " "	13 —
13 " " " "	15 —
14 " " " "	17 —
16 " " " "	19 —

2) iz žice iste velikosti komad K 2 — ceneje

3) iz poc. žice za pasiranje 6 1/2 col v premeru kom. K 13 —	
8 " " " "	13 —
9 " " " "	14 —
10 " " " "	15 —

SKAFI

za vodo iz klanega smrekovega lesa z železnimi obrači
 komad K 13 —, K 9 — in K 8 —

CAMBOHI,

okrogle košare za tavo, iz lesa pletene, 3 skupaj (velike
 srednje, manjše) komad K 8 50

Pri večjih naročilih znaten popust. Povzetje ali denar
 vnaprej.

Agentura-komisija **Slavko Farkaš,**
 Lukavci, p. Križovci pri Ljutomeru.

Loj in vse odpadke maščobe kupuje po
 najvišjih dnevnih cenah tvornica mila
 in sode **Ignac Fock, Kranj.** 859

≈ KAVARNA ≈
CENTRAL

Prva in edina
 slov. kavarna v

MARIBORU

se priporoča za mnogo-
 :: brojni obisk vsem ::
Jugoslovanom
 domačinom in tujcem

Giuro pl. Valjak
 kavarnar Gosposka ulica

Slovenci pozor!

Ivan Lorber, slikar in pleskar v Maribo-
 ru, Viktoringholova ulica 9,

se priporoča vsem Slovincem za vsa v njegovo stroko
 pripadajoča dela.

IVAN LORBER, slikar in pleskar. 807

Nove mostne in decimalne tehtnice

ter brzoteht-
 nice s košare
 ali kavlem,
 decimalne

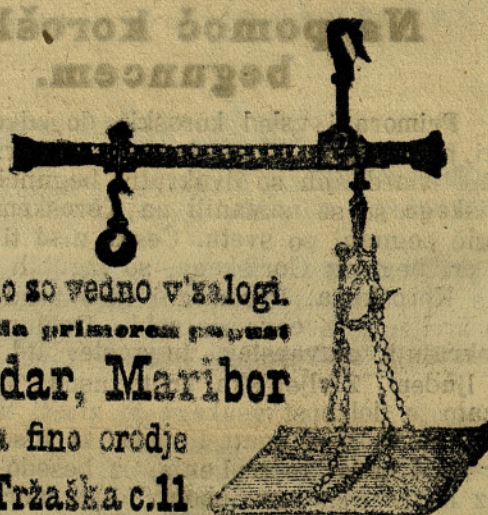
tehtnice gre-
 delnice, uteži
 iz železa na
 debelo in drobno so vedno v zalogi.

Za večja naročila primeren popust

Franc Žnidar, Maribor

kovač za fino orodje

Pobrežka c.3 Tržaška c.11

Tudi točno izvršuje vse glavne poprave imeno-
 vanih tehtnic ter preskuševanje istih.

Pozor trgovci!

Razpošiljam na debelo
 po zelo nizki ceni sledeče blago:

Cimet cel, poper cel, nageljnovi žbice (Nelken) cele,
 zafran, paprika mleta, škroba, erdal in brilant kre-
 mo za čevlje črno in rumeno, vaselin (mast za čev-
 lje) črna in rumena, ličilo (Wicks), žgano žico, žič-
 nike (žblje) vsake velikosti. Šakanec (cvrtn) črn in bel.

J. Menart, trgovec

612 Domžale, Kranjsko.

Zdravilišče
Rogaška Slatina

Začetek zdraviliške
sezije 15. maja 1919

Vsi zdraviliški pripomočki na
 razpolago: Živila preskrbljena

Prospekte razpošilja in na vpra-
 šanja odgovarja ravnateljstvo
 državn. zdravilišča

Rogaška Slatina

Podružnica Ljubljanske Kreditne Banke

in MARIBORU.

Delniška glavnica K 15,000.000.

Rezervni fond nad K 4,000.000.

Centrala v Ljubljani.

Podružnice: Split, Celovec, Trst, Sarajevo, Gorica, Celje.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči
 račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Po-
 sreduje nakup in prodajo vrednostnih papirjev
 in izvršuje borzna naročila najtočneje. — Daje

predujme na vrednostne papirje in blago. Es-
 kontuje in vnovčuje menice. — Dovoljuje kre-
 dite v vseh oblikah. — Poslovno mesto raz-
 redne loterije. 350

Slovenci širite „Stražo“.